

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II, telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Karolina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Borba za svetovno premoč

III.

Prejšnji jugoslovanski minister za zunanje posle g. Ninčič je bil ves čas svojega poslovanja skrbno na delu, da ustreže angleškim in italijanskim željam. Zdelo se nam je pogostoma, da je naša zunanja politika preveč ponižna in hlapčevska napram Italiji, in gospod Ninčič je slišal očitke, da naši državi komandira prav za prav Mussolini in da je Mussolini naš pravi zunanji minister, gospod Ninčič pa samo sluga.

Ponašanje g. Ninčiča ni našlo odobravanja v našem narodu. Kljub svojim naporom, da stori vse, kar si želita Italija in Anglija, ni dosegel angleške naklonjenosti, niti italijanske.

Slovenci se spominjamo s trpkim čuvstvom, kako je bilo ob plebiscitu na Koroškem, ko sta italijanski in angleški zastopnik v komisiji doprinesla svoj delež k našemu porazu, ker sta se v vsakem poedinem vprašanju očitno stavila na stran naših nasprotnikov.

Zvedeli smo nazadnje še o tiranskem paktu, ki spravlja Albanijo v odvisnost od Italije in je naperjen proti nam. Gospodu Ninčiču je bilo jasno, da ima Italija tudi v tem vprašanju svojo zaščitnico v Angliji. Gospod Ninčič je uvidel, da je bila njegova dolgoletna politika pogrešna in je doživela poraz, zato je odkrito in lojalno priznal, da po dosedanjih načelih ne more več voditi jugoslovanske zunanje politike ter je — odstopil.

Nismo do danes še mogli ugotoviti, ali sta naslednika gospoda Ninčiča, Perić in Marinović, že krenila na novo pot. Vsa dan nam prinaša nova potrdila, da je lord Chamberlain pri svojem obisku v Rimu in Livornu dal Mussoliniju pooblastilo za tiranski pakt in mu odobril politiko, da začne nastopati proti Jugoslaviji. Katere koncesije je Mussolini še dobil na račun Jugoslavije, morebiti tudi na račun Francije, Grške in Bolgarske, nam je težko reči. Vemo pa, da bi Italija prvi dan popustila in utihnila, kadar bi čutila, da nima za seboj zaščitnika na Angleškem.

Začrtali smo, kako si mislimo zunanjo politiko naše države. Mislečemu človeku ni treba dopovedovati vsega do kraja. Naš narod razume svoj položaj in ni nikoli krenil iz tradicionalne naklonjenosti k Slovanstvu, k slovanski Rusiji. Slovenci in Hrvatje smo imeli simpatije k Rusiji celo v dobi, ko nismo imeli prave slike o tej slovanski zemlji. Danes je med nami na tisoče in stotisoče mož po vaseh, trgih in mestih, ki so imeli za časa svetovne vojne priliko spoznavati svet. Med

njimi je največ takih, ki so bili na Ruskem. Ako govoriš z njimi, opaziš nekaj zanimivega. Vsi, ki so živeli na Ruskem, radi pripovedujejo o Rusih in se radi vračajo v mislih med Ruse. In marsikdo izmed njih izraža željo, da bi v svojem življenju še enkrat rad videl Rusijo.

Celo drugače govore oni, ki so bili na Francoskem, zlasti pa tisti, ki poznajo Italijo.

O tajni sili, ki vleče nas Jugoslovane k Rusiji, ni treba razpravljati. Svoje nature naš narod ne more izpremeniti, ako bi državna politika tudi hotela, da bi nas vezala z nasprotniki Rusije. Narod nobeni politiki ne more slediti in je ne more odobravati, ki bi kazala sovražnost napram Rusiji.

Ako gledamo v današnjih dneh svetovno borbo med Zapadom in Vzhodom, ki se vrši v znamenju socialne revolucije, imamo občutek, da mora zmagati Slovanstvo, Vzhod, ona stran, ki ima simpatije našega naroda. Bodimo pravični in priznajmo, da imamo Rusiji zahvaliti vse, kar imamo. Davno bi že bilo pomandrano Jugoslovenstvo, ako bi se ne bila v prvem viharju svetovne vojne dvignila Rusija s svojo orjaško močjo v obrambo Srbije.

Nam nikakor ni potrebno igrati dvoilčne vloge. Ni treba kazati hinavskega lica napram državam, ki nam ne žele nič dobrega. Nič drugega ni treba, nego nadaljevati staro politiko nekdanje Srbije, ki je živela z Rusijo v najožji prijateljski in bratski zvezi in je bila v tej zvezi popolnoma zasigurana. V dobi, ko je Avstrija preganjala svoje državljane zaradi rusofilstva in nas odvrčala z

vsemi sredstvi od Rusije, so živeli že med nami poedinci, ki so imeli jasne oči ter nam pripovedovali, da je naša rešitev samo v zvezi z Rusijo. Dandanes bi čestitali korenjaku koroškemu župniku Matiji Majarju Zilskemu in vsem onim, ki so trpeli zaradi svojega neomajanega Slovanstva.

Danes nas hoče Italija izolirati in izkuša dobiti zaveznike na Madžarskem in Bolgarskem, da ustvari nekak obroč samih nasprotnikov okrog nas. Nočemo mirno gledati. Italija lahko dela načrte z vladami, mi pa iščimo nekaj trajnejšega in boljšega, t. j. zveze z narodi. Madžari so neznamen otok v slovanskem morju in pametni možje med njimi se tega že zavedajo ter iščejo korist svojega naroda na pravem mestu, ne pa pri Italijanih.

Lahko se zgodi, da nam bo kdo očital neresnost in da je naš klic po prijateljstvu s sosedi in o zvezi z Rusijo nekaka politična utopija. Kako pa to, da nas Italijani in Angleži razumejo tako in da že leta in leta uravnavajo svojo politiko proti nam po nekem merilu, po katerem lahko sodimo, da nas smatrajo za vejo Rusije, in sicer za ono vejo, ki sega v Sredozemsko in Jadransko morje, torej tja, kjer so Italijani in Angleži občutljivi in kjer se Rusije boje.

Priznajmo odkrito stanje! Ako nismo sposobni odkritega priznanja, kako si mislimo svojo sedanjo in prihodnjo politiko in svoje razmerje k Rusiji, potem smo pač bojazljivi, drobni, neodkriti ljudje, ki si s tem nikakor ne pridobijo niti na ugledu pri starodavnih nasprotnikih, niti na ljubezni pri starodavnih prijateljih.

Izjavimo jasno: Naša politika je samo fa in nobena druga. Skupno s Slovanstvom gremo radi.

Dr. Ljudevit Pivko.

Za razumno gospodarstvo v občinah

Proti izrabljanju občin v klerikalne strankarske namene — Klerikalci poznajo ljubezen do bližnjega le pred volitvami — Občine naj bodo ognjišča ljudske samouprave, ne pa klerikalne komande

Letos se bodo vršile v večini občin v Sloveniji občinske volitve, ponekod že te dni, jeseni pa bodo brzkone volitve v Narodno skupščino. Krajevne organizacije SDS bodo torej imele dovolj dela, ako bodo hoteli izpolniti svojo nalogo. Nujno potrebno je, da pravočasno pripravijo vse za izpolnitev volilnih imenikov, za sestavo kandidatnih list in za volilno agitacijo. Le smotreno in vztrajno delo vodi k cilju!

Važnost občinskih volitev se mnogokrat podcenjuje, toda izkušnja uči, da se na dobrohotnost političnih nasprotnikov ni nikdar zanašati in da morejo imeti naši somišljeniki vpliv na gospodarstvo v občinah le v toliko,

v kolikor so si ga pri volitvah priborili. Zato sta se vsaka malomarnost in zanašanje na lepe predvolilne obljube političnih nasprotnikov doslej še vedno maščevala. Klerikalci so po volitvah poznali še vedno le same sebe, med tem ko so bili naši ljudje navadno dobri samo za plačevanje občinskih doklad, ne da bi našli pri klerikalnih županah ali občinskih odbornikih tisto ustrežljivost, za katero so bili sami vedno pripravljeni.

Občinske volitve bi se prav za prav ne smele vršiti v politično-strankarske svrhe, ker se v občinski upravi ne sklepa o političnih vprašanjih, ampak o občinskem gospodarstvu, o gospodarski koristi cele občine in

vseh občanov, zaradi česar bi se morali voliti v občinske svete najboljši možje in najboljši gospodarji. Toda klerikalci že razglašajo v svojih listih občinske volitve kot politično in strankarsko zadevo, kar pomeni, da jim ni toliko za pametno in smotreno gospodarstvo v občinah kakor pa za izrabljanje občin v svoje politično-strankarske namene. Naprednjaki smo torej prisiljeni, sprejeti boj, ki nam ga klerikalci vsiljujejo, ako nočemo trpeti škode.

Saj imamo nešteto primerov, kako se gospodarji v občinah, kjer imajo klerikalci glavno besedo, z občinskim premoženjem v škodo občanov. Klerikalnim društvom se odstopajo zastoj ali pa za majhen denar občinska zemljišča, za popraviljanje župnišč in župnijskih hlevov je občinski denar vedno na razpolago, naprednim prosvetnim društvom in neklerikalnim občanom pa se delajo največje ovire. Takih primerov je v naših občinah vse polno in je vsakdo, kdor je zasledoval občinsko gospodarstvo, imel priliko doživeti jih sam.

Kakor rečeno, se na klerikalne obljube pred volitvami ne smemo zanašati. Kadar imajo klerikalci moč v svojih rokah, ne poznajo nikogar razen samega sebe. To so pokazali v zadnjih mesecih, ko so bili v vladi, pa tudi v naših oblastnih skupščinah. Ko so prišli v začetku februarja v vlado, so takoj po svojem starem načinu izza predvojnih časov začeli preganjati vse, kar ni bilo v SLS. Mi sami in samo mi, je bilo njihovo geslo. Občutili klerikalne brezobzirnosti nismo samo mi samostojni demokrati, ampak tudi pristaši vseh drugih neklerikalnih strank.

Svojo pravo nrav so pokazali klerikalci predvsem v oblastnih skupščinah, kjer so odklanjali po vrsti vse utemeljene in pametne razloge opozicije in kjer so izvolili v oblastne odbore samo svoje pristaše, da bi opozicija ne mogla kontrolirati njihovega gospodarstva z ljudskim premoženjem. Ako bi hoteli gospodariti nepristransko in v splošno korist, bi se jim pač ne bilo treba bati nobenega nadzorstva. Prav to, da so odklonili izvolitev zastopnika opozicije v oblastni odbor, da so onemogočili vsako kontrolo nad gospodarstvom v oblastni samoupravi od strani opozicije, dokazuje vso njihovo brezobzirnost in

namen, izrabljati ljudsko premoženje v strankarsko-politične svrhe.

Ako hočemo, da pride v naših občinah, ki so ljudske samouprave v manjšem obsegu, do pravega gospodarstva v prid vseh občanov, moramo onemogočiti v njih klerikalno strankarsko politiko, ki vidi skoro le svoje pristaše in redkokdaj druge, dasi morda ti največ prispevajo za občinske potrebe.

Naš klic mora biti: Ven iz naših občin s klerikalno strankarsko politiko! Za pametno, smotreno, napredno občinsko gospodarstvo!

Dobro urejene občine so temelj ljudskega blagostanja in tudi države same. Nepristransko, pametno uporabljanje občinskega premoženja je pogoj pravega gospodarstva v občini. Občanji morajo vedeti in tudi občutiti, da se občinske doklade ne zapravljajo in razmetavajo po nepotrebnem, temveč da se v resnici uporabljajo v splošno korist vse občine.

Treba je, da se napredni možje, kmetje, obrtniki in delavci, v posameznih občinah pravočasno sporazumejo o svojem skupnem nastopu pri bližnjih občinskih volitvah, kjer se bodo letos vršile po preteku triletne zakonite dobe dosedanjega občinskega odbora. Geslo mora biti: **Za pametno in pošteno občinsko gospodarstvo!** Le s složnim nastopom vseh naprednih volilcev bo mogoče odstraniti iz naših občin klerikalno strankar-

stvo, ki pozna ljubezen do bližnjega samo pred volitvami.

Čim močnejše bo zastopstvo naprednih volilcev v občinskih odborih, tem lažja bo kontrola nad občinskim gospodarstvom, tem bolj gotovo bo, da se ne bo zapravil ljudski denar. Pomislimo na to, da so po nekaterih klerikalnih občinah občinske doklade zaradi nespametnega gospodarstva večje, kakor pa so vsi državni davki.

Naj ne bo naprednega volilca, ki bi ne storil svoje dolžnosti v polni meri! Gre za to, da se otresemo klerikalne oholosti, nestrpnosti in pristranosti, da postanejo naše občine, kar bi morale biti, ognjišča prave ljudske samouprave, ne pa klerikalne komande!

Občinske volitve bodo tudi priprava za volitve v Narodno skupščino, ki se bodo brzkone vršile že v doglednem času. Že pri zadnjih volitvah v oblastno skupščino se je pokazalo, da moč SDS stalno narašča. Brez dvoma, da bo SDS tudi pri bodočih volitvah v Narodno skupščino močno narasla, ker ljudje spoznavajo, da je edino politika SDS bila prava in da so se vsi voditelji drugih strank izkazali za slabe preroke.

Brez dvoma je, da bo izšla SDS iz volilnih bojev močnejša kakor kdaj prej, ako bomo vsi izpolnili svojo dolžnost, zato

čvrsto na delo!

Kancelparagraf bo samo koristil veri

Klerikalcem ni prav, da bi cerkev služila samo verskim resnicam

Velik vihar je vzbudila med klerikalci vest, da je zakonodajni odbor sprejel v novi kazenski odbor določbo, po kateri se kaznuje zloraba vere in cerkve v politične strankarske svrhe s kaznijo do dveh let. Ta določba velja za vse vere v državi in je iz njenega besedila jasno razvidno, da ima za cilj samo onemogočenje verskih zlorab, dočim se v verstvo samo prav nič ne vmešava.

Kljub temu modrujejo klerikalci, da je ta določba naperjena proti veri. S tega vidika sta oba klerikalna zastopnika v zakonodajnem odboru tudi glasovala proti sprejemu

kancelparagrafa. Vse to klerikalno modrovanje, da je kancelparagraf protiverski, odnosno, da pri nas v Sloveniji sploh ni verskih zlorab, je smešno, ker temu nihče, niti zadnji klerikalni pristaš ne more verjeti, če le količkaj misli s svojo glavjo.

Kaj ni zloraba vere in cerkve na pr. neprestana gonja proti «Domovini» s prižnic in po spovednicah? Kljub temu da klerikalci še nikdar niso mogli «Domovini» dokazati protiverstva, se vendar stara lajna o brezverstvu «Domovine» vleče brez prestanka. Vrhu tega smo tudi mi že ponovno poudarjali, da nam

Anton Stražar:

Ogljarjeva Rezika

Narodna povest iz tlačanskih dni.

(Konec.)

Kakor vsi drugi ljudje v tistem času je bil tudi oskrbnik prepričan, da je Srakoperka prava čarovnica in zmožna takih reči, ki so drugim ljudem nemogoče. Oskrbnik jo je takoj vprašal po njeni želji.

Srakoperka mu je zelo resno odgovorila:

«Kar ti bom sedaj povedala, ti govorim resno, ako ti je ljuba tvoja pozemska sreča. Zapomni si dobro: Pozabiti moraš na tisto lepo deklino ogljarjevo; tebi ni namenjena, pa če postaneš gospodar vseh gradov na svetu!»

To jo je začudeno gledal oskrbnik! Vpraševati jo je začel, odkod ve ona vse to in zakaj ne bi smel ljubiti lepe ogljarjeve Rezike.

O vsem tem pa mu ni nič povedala Srakoperka. Samo to je še zvedel Tiln od nje:

«Pojdi sedaj še k mlademu graščaku, pa mu povej, da bi tudi z njim rada govorila med štirimi očmi! Pa kmalu se vrni!»

Tekom desetih minut se je Tiln vrnil in povedal Srakoperki, da jo čaka graščak v veliki sobani.

Babnica je prišla li graščaku, ki je sedel pri mizi in pil vino iz velikega vrča.

«Kaj bi rada?»

«Milostivi gospod, želim vam na tem sve-tu vse najboljše. Prišla sem vas svariti, da

pustite pri miru lepo ogljarjevo hčerko, ako ljubite svojo srečo!»

Konrad je kaj začudeno gledal to njemu nepoznano odurno žensko. Z veliko nejevoljo je parkrat prav krepko potegnil iz vrča, nato vstal izza mize, stopil čisto pred Srakoperko in odgovoril prav zapovedujoče:

«Babnica, glej, da se mi takoj pobereš izpred oči, sicer te dam vreči v najtemnejšo ječo! Izgini!»

Kakor hitro je mogla, jo je ubirala Srakoperka po stopnicah, da pride čimprej iz tega groznega kraja.

Ob robu gozda je Srakoperka čakal oskrbnik Tiln:

«No, kako si opravila pri gospodu Konradu?»

«Za srečno se štejem, da sem še tukaj, in ne v temni grajski ječi. Povem ti pa, da bo morda temu ošabnežu še žal, ker je tako nastopil proti meni. Prišel bo še dan, ko tega oblastneža ne bo varovalo niti trdno grajsko zidovje!»

«Kdo te je poslal semkaj?»

«Tiln, tega ti pa ne smem povedati, ako mi tudi groziš s smrtjo. Ubogaj me, če hočeš biti srečen!»

Zaman se je trudil oskrbnik in nagovarjal Srakoperko, da bi zvedel od nje važno skrivnost.

Srakoperka je odšla v gozd, a Tiln je še dolgo stal na tistem kraju in ugibal, kdo in iz kakega namena je poslal Srakoperko. Sklenil pa je oskrbnik: Všeč mi je res ta ogljarjeva hčerka, ali toliko se pa ne žrtvujem zanjo, da bi bila moja koža v nevarnosti.

Proti večeru istega dne je bilo. Srakoperka je baš devala jed v skledo, ko se je oglašil pri njej Gregec.

«No, kako si opravila v gradu?»

«Dobro in slabo. Kakor sem pač mogla. Prosim te pa, da me odslej pustiš v miru.»

«Le počasi, prijateljica, nikar ne bodi tako nasajena. Vsakokrat, kadar te bom potreboval, mi moraš biti na uslugo! Gregčev denar ima prav tako vrednost kakor drugih ljudi. Ne boj se, tudi današnje pot ti plačam s srebrnikom!»

Ko je Srakoperka vse povedala Gregcu, ji je ta dal obljubljeni denar, češ:

«Dobro si opravila. Morda si šele danes prvič v svojem življenju pomagala pri dobrem delu. Drugo bom uredil sedaj jaz sam, samo molči o vsem tem, ako želiš sama sebi dobro! Lahko noč!»

Gregec se je vrnil od Srakoperke k ogljarju. Ni bilo malo njegovo začudenje, ko je prispel do ogljarjeve koče: ogljar je kakor brezumen begal okrog koče in neprestano vzdihoval:

«Rezika, kje si? Moj nesrečni otrok, oh, da sem mogel kaj takega doživeti...»

Z veliko težavo se je Gregcu posrečilo nekoliko potolažiti in umiriti nesrečnega očeta. Gregec je vse povedal prijatelju Tomažu, tudi to, kaj je opravila Srakoperka dopoldne v gradu. Ob tej novici je bil Tomaž še bolj potrč, kajti sedaj mu je bilo jasno, da je mladi graščak ugrabil njegovo hčer v času, ko njega ni bilo doma.

«Kar v grad pojdem in zahtevam svojo hčer nazaj, saj sem njen oče.»

nití ne pade na um, da bi skušali uvajati protivsko gonjo, temveč smo vedno zopet izjavljali, da hočemo čistost vere. S tega našega stališča smo tudi vedno grajali ono duhovščino, ki s prižnic udriha proti naprednemu časopisju in agitira za klerikalno stranko, to je za politiko, ki nima z vero ničesar skupnega. Ali je na mestu taka duhovščina, ki smatra čitanje poštenega časopisa za večji greh, kakor so prešestovanje, popivanje in fantovski pretepi?

Gode se pri nas primeri, da duhovniki v svojih farah ne vidijo ne pijančevanja, ne nemoralnega življenja, zlasti če so prizadeti klerikalni pristaši, pač pa kažejo s prstom na one, ki čitajo «Domovino», pa naj bodo ti čitatelji našega časopisa še tako pošteni in naj še tako vestno opravljajo vse svoje verske dolžnosti. Znan nam je primer, da je duhovnik samega vruga klical na hišo, kjer se čita «Domovina», ter grozil, da se bo zemlja udrila pod njo.

Najmanj 100.000 ljudi čita «Domovino», in teh 100.000 kličemo za priče, naj nam povedo, kdaj je «Domovina» pisala proti veri. Pretkano zavijanje klerikalnega časopisja nam brezverstva še ni dokazalo. «Slovenski Gospodar» je moral celo preklicati vse svoje očitke o brezverstvu «Domovine».

S prižnic in iz spovednic pa se ne deluje samo proti našemu časopisju, nego seveda tudi proti naprednim strankam in naprednim vodilnejšim možem, katere mnogi duhovniki skušajo osmešiti in onemogočiti, da s tem krepijo — ne vero, nego navadno politično stranko. Zato naša graja take duhovščine ni protivrska, nego je samo bramba proti političnim nasprotnikom. Ako nas duhovnik politično napada, ga mi zato ne bomo hvalili, kar je jasno. Kdor nastopa v javnosti, mora biti tudi pripravljen na javno kritiko, ker ni v nobenem katekizmu zapisano, da se ne smemo braniti proti krivicam, ki se nam goče od strani duhovščine. Tudi duhovnik je zmotljiv človek, kakor smo vsi ljudje na tem božjem svetu. Ta bi bila res lepa, da bi duhovnik lahko počel, kar bi hotel, mi bi pa morali mirno prenašati vse krivice zato, ker jih je storil duhovnik.

«Tomaž, z glavo se nikar ne zaletavaj v zid. To veš, da se glava razbije prej kakor trdni zid!»

«Kaj pa naj storim? Pomagaj mi, Gregec!»

«Imej do jutrišnjega večera potrpljenje in hladno kri, pa boš zopet videl svojo Reziko.»

«Kaj pa hočeš storiti graščaku? Vem, da si bistroumen in zvit kakor kozji rog, a tukaj mi pač ne boš mogel pomagati.»

«Bodi brez skrbi! Samo nikar ne poskušaj rešiti jo sam, da mojih načrtov ne pokvariš. Lahko noč!»

Grajski čuvaj Boltežar je počasi stopal okrog grajskega zidovja, se zdaj pa zdaj ustavil ob oglih in gledal v mesečini pazljivo naokrog. Proti polnoči ga je napadel spanec; baš je mislil stopiti v ogelni vzhodni stolp in zaspati za nekaj časa, kar je že večkrat storil, ko je zaslišal, da ga nekdo kliče po imenu.

Čuvaj se je oprezno sklonil skozi lino, da vidi nočnega obiskovalca.

«Boltežar, ali me poznaš? Jaz sem Gregec!»

«Kaj pa stikaš tukaj v tem času?»

«Boltežar, poznaš me dobro, ako storiš to, za kar te prosim, boš dobil tako plačilo, da boš vse življenje srečen in bogat človek.»

Čuvaju je ugajala ta ponudba in je bil pripravljen jo sprejeti, kajti Boltežar je izredno ljubil denar.

Gregec je povedal čuvaju, naj spusti veržni most čez jarek, a on in njegovi ljudje, ki ga čakajo skriti, bodo udrli v grad, da

Milsimo, da ni potrebno še več dokazov za našo trditve, da se verske zlorabe vsaj v Sloveniji dejansko vrše. Ona duhovščina, ki se zaveda svojega vzvišenega poklica, mora pozdraviti kancelparagraf. Ta duhovščina se tudi zaveda nujne potrebe kancelparagrafa, ker se bodo z njegovim uveljavljenjem začeli božji hrami polagoma zopet vračati božji resnici. **Kancelparagraf bo čistosti vere samo koristil in bo utrjeval vero zlasti tudi s tem, ker bo pod tem pritiskom duhovščina začela opuščati politiko ter jo prepuščati onim, ki so za reševanje posvetnih zadev bolj poklicani, kakor duhovščina.**

Razumljiv nam je odpor klerikalcev proti kancelparagrafu, kajti z njegovim uveljavljenjem odpade izdatno agitacijsko sredstvo SLS. Z verskimi zlorabami je SLS v Sloveniji

zmagovala in večino našega preprostega ljudstva držala v svojih vrstah tudi takrat, kadar se je naše ljudstvo že začelo puntati proti škodljivi politiki SLS. Kancelparagraf bo pripomogel do tega, da bo preprosto in nepoučeno ljudstvo začelo svobodneje dihati in da ne bo videlo greha že v tem, če ne odbrava klerikalne politike, ki zasleduje kakor vsaka stranka le posvetne cilje in skuša rešiti le posvetna vprašanja. Naše geslo bodi: Cerkev naj se vrne veri, a politiko naj vodijo posvetni ljudje, ki so bolj kakor duhovščina poklicani za reševanje posvetnih zadev, ker se tudi bolj razumejo na tista vprašanja, ki se tičejo njih samih. Duhovnikov poklic je tako vzvišen, da bi se duhovnik v svrhu varovanja svojega ugleda sploh ne smel vmešavati v grde boje vsakdanje politike.

Novi oblastni davki niso potrebni

Mi smo z davki že dovolj obremenjeni — Klerikalci bi morali, ko so bili v vladi, poskrbeti, da bi se našim oblastnim skupščinam odstopila zadostna denarna sredstva

Kakor je znano, je klerikalna večina v ljubljanski oblastni skupščini uvedla dva nova davka, in sicer davek na kinematografe ter davek, ki se bo pobiral od vsakega v ljubljanski oblasti naloženega in raztovorjenega vagona (10 do 15 Din od vagona). Kakor se domneva, bo nove oblastne davke skušala uvesti tudi klerikalna večina mariborske oblastne skupščine.

Klerikalno časopisje na razne načine zagovarja potrebo omenjenih dveh davkov v ljubljanski oblasti. «Domoljub» se celo opravičuje, da ta dva davka ne padeta na rame našega ljudstva. To se menda pravi, da «Domoljub» meščanov ne smatra za ljudstvo. Toda tudi tisto, kar je «Domoljub» hotel povedati, da namreč ta dva davka ne padeta na breme kmetijskega ljudstva, ne drži, zlasti ne pri davku na vagone. Blago se bo s tem davkom podražilo in tisti, ki bodo blago kupovali, bodo morali k temu davku prispevati v povišani ceni. Te podražitve ne bo mogel trgovcu zabraniti noben zakon in je vsak zadeven «Domoljubov» izgovor prazen.

Kakšni davki se nameravajo uvesti v mariborski oblasti, ne vemo. Poudarjamo k temu vprašanju le, da bodo davek, če se bo eventualno uvedel le za trgovske in industrijske kroge, občutili tudi vsi drugi sloji v povišanih cenah.

Sicer pa bi oblastnih davkov sploh ne bilo treba. Ne rečemo, da bi njihova uvedba v splošno korist našega ljudstva ne bila potrebna, ako bi sedanja davčna bremena v Sloveniji bila majhna, toda Slovenija že plačuje toliko davkov, da bi se iz teh v odgovarjajočem razmerju v polni meri lahko krile potrebe oblasti. **Ko so bili klerikalci v vladi, je bila njihova dolžnost, da bi pravilno rešili vprašanje kritja oblastnih potreb.** S pomanjkljivimi zadevnimi dopolnili k državnemu proračunu še ni rešeno nič, kar se že pokazuje.

To nam je dokaz, da je bila politika klerikalnega vladanja kratkovidna. Posledice te kratkovidnosti bomo občutili vsi. Zaradi te kratkovidnosti, ki nam je zakrivila, da se odstop državnih dohodkov za posle, prevzete od države, gotovo ne bo izvršil v odgovar-

osvobode ogljarjevo Reziko iz Konradovih rok.

Prav zadovoljen je bil Gregec, ker mu je šlo vse tako gladko izpod rok.

«Jaz vam bom v pomoč, da rešite ubogo deklo,» je dejal čuvaj, «kakor se meni vidi, je uboga deklo že mnogo pretrpelo v gradu. Baš sem slišal njene obupne klice iz ječe.»

«Dobro, Boltežar, hvala ti za vse, plačilo ti ne odide, kakor tudi ne temu krvoloku, ako je le en las skrivil Reziki. Sedaj pa bodi pripravljen! Ko zaslišiš trikratno skovikanje sove, spusti most!»

Malo časa nato je grozno vpitje in ropotanje vzdramilo speče prebivalce v Strmonskem gradu; tudi graščak se je zbudil v svoji sobi in pogledal skozi okno na dvorišče, kdo neki povzroča ves ta nemir?

Na prostornem dvorišču je bilo okrog dvajset ljudi; dobro jih je slišal in takoj zaslutil, za kaj gre. Prav mrzlo ga je spreletelo po vsem telesu. Spoznal je, da je vsaka obramba proti tem ljudem nemogoča; kajti uvidel je, da ga je izdal njegov čuvaj in dovedel te ljudi v grad. Konrad je hitro stekel v veliko dvorano; v naglici se je oblekel, tudi ni pozabil na usnjati denarni pas in kratki meč. Nato je hitel k železnim vratom, ki so bila pred podzemskim skrivnim izhodom in odtod se je prišlo daleč zunaj v gozdu na prosto.

Z veliko naglico je Konrad pritekel do konca izhoda. V desnici je krčevito držal svoj meč. A kaj je to? Koncem izhoda so stali v gostem grmovju štirje možaki. Prav dobro jih je razločil v mesečini.

Par hipov je premišljal Konrad, kaj naj stori. Nazaj v grad mu ne kaže iti, naprej mora za vsako ceno.

Previdno se je plazil dalje, toda zasledili so ga. Vsi hkrati so zakričali nad njim, naj se jim vda, če ne zlepa, pa zgrda.

Besno je mahal Konrad okrog sebe z mečem, toda eden izmed možakov ga je udaril z debelim kolom preko hrbta, da se kar sesedel. Možaki so planili nanj in mu trdo zvezali roke na hrbtu, na kar so ga vedli nazaj v grad.

V spremstvu možakov je skrajno pobit prišel Konrad na grajsko dvorišče. Iz grajskih oken so že švigali plameni in rdeče razsvetljevali dvorišče.

«Zver v človeški podobi,» tako je Gregec nagovoril Konrada, «nocoj boš s svojim gradom vred izginil z naše zemlje, saj vrage že komaj čakajo na tvojo dušo. Le poglej tukaj ubogo revo (pokazal je na Reziko, ki je sedela z razmršenimi lasmi na dvorišču), ali te nič ne trese? Sedaj dobiš tudi ti svoje zaslužno plačilo!»

Ko je uboga ogljarjeva hči zagledala Konrada, je začela znova obupno kričati: «Pusti me, pusti v miru! Pomagajte mi, pomagajte!»

«Rezika, pomoč je prišla, če že ni prepozno,» je govoril Gregec.

Tlačani so prav hitro nosili iz grajskih soban raznotere dragocenosti; treba je bilo hiteti, kajti ogenj je postajal vedno večji...

jajočem razmerju, so končno novi oblastni davki skoro res neizogibni, da ne bo zastalo vse potrebno delo v oblastih. Z oblastnimi davki bo naše ljudstvo plačevalo samo pogreške klerikalne politike.

Politični pregled

V Beogradu se politični položaj ni spremenil in se izhod iz te nejasnosti še ne da presoditi. Prazna ministrska mesta so ostala nadalje nezasedena in se sedaj v glavnem razmotriva le

vprašanje volitev v Narodno skupščino.

V obeh vladnih strankah, radikalih in Davidovičevih demokratih, so struje, ki so za volitve. Kakor pa je podoba, je večina vladnikovcev proti volitvam, češ, da težavni zunanjepolitični položaj ne dopušča razpusta Narodne skupščine in razpisa novih volitev. Po trditvah nekaterih politikov pa je razpust Narodne skupščine že prav blizu, in sicer sredi junija, nakar bi se volitve vršile sredi septembra. Vse stranke se po malem

na volitve že pripravljajo.

Tako mora biti tudi naša SDS pripravljena. Te volitve bodo gotovo zabeležile za nas velik napredek. Jugoslovenski narod širom države vedno bolj uvideva, da ima bodočnost le SDS s svojo dosledno politiko, ki gre za enakopravnostjo vseh plemen in slojev ter za resnim gospodarskim delom, ki zastaja spričo neprestanih političnih homatij in vladnih kriz.

V nedeljo se je vršil v Skoplju

velik Pribičevićev zbor.

kateremu je prisostvovalo nad 3000 oseb. Nasprotno časopisje priznava, da je imel vodja SDS Svetozar Pribičević s tem shodom izredno velik uspeh. Pribičević je v svojem govoru dejal med drugim, da SDS ne bo nikdar stopila v vlado, o kateri se ne ve, kaj je in kdo je. SDS noče biti krpa na nobeni vreči. **Med Srbi, Hrvati in Slovenci ne sme biti razlike.** Cilj SDS je edinstvo, ne pa borba med brati.

Te dni se bo otvorila v Jachimovu v Češkoslovaški

konferenca Male antante.

kateri pripadajo Jugoslavija, Češkoslovaška ter Rumunija in katere cilj je predvsem varovanje skupnih interesov napram sosednjim državam, ki bi nam morda hotele delati zgago ter se potegovale za to, da bi se odtrgal kak del od ene teh držav. Važno vprašanje na tej konferenci bodo tvorile tudi namere Habsburgovcev, ki bi se radi vrnili na Madžarsko in zasedli madžarski prestol. Proti tem nameram nastopa soglasno vsa Mala antanta, ki ve, da bi Habsburgovci na madžarskem prestolu začeli zopet kovati načrte za obnovo velike Ogrske ali morda celo Avstro-Ogrske. Gotovo bo prišlo na konferenci do razgovora tudi glede jugoslovensko-italijanskega spora, dasi to vprašanje v glavnem ne spada v območje vprašanj, ki vežejo vse tri prijateljske države, vendar pa se ne bo moglo preiti predvsem

zaradi vojaške pogodbe med Madžarsko in Italijo,

ki se namerava te dni skleniti, kakor poročajo vesti iz Budimpešte. Trdi se, da bo to vprašanje na konferenci glavno, saj ta pogodba ne bo naperjena samo proti Jugoslaviji, nego bi bila Madžarska s podporo Italije zelo opasna tudi Češkoslovaški in Rumuniji, ki sta madžarski sosedinji.

Kakor poročajo iz Pariza, zahteva Italija

brezpogojno odobritev nettunskih pogodb.

Šele nato bi bila Italija morda pripravljena, da malo spremeni tiranski dogovor z Albanijo, ki je odločno naperjen proti Jugoslaviji. Ta sprememba bi obstojala samo v tem, da bi Italija besedilo tiranske pogodbe tolmačila tako, da se ne bi čutila protijugoslovanska ost. Volje do čim prejšnjega sporazuma z Jugoslavijo pa Italija ne kaže mnogo. Italijansko časopisje dalje hujska proti nam in nas blati, obenem pa napada tudi Francijo, češ, da se ta oborožuje in tudi nam dovaža orožje in municijo.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

Grajskim ljudem niso storili tlačani ničesar žalega. Graščakinje ni bilo v gradu; bila je že delj časa pri svoji sestri na Vrhovskem gradu, ki se je nahajal dobri dve uri proč od Strmonskega gradu.

Leseni stropi so se začeli z močnim trščem podirati. Na dvorišču je postalo močno vroče, ker ognjeni zublji so že okrog in okrog objemali grad.

Gregec je tedaj izpregovoril z odločnim glasom:

«Vprašam tebe, Joško, kako smrt zasluži ta človek, ki je storil tako hudobijo tvojemu dekletu in njenemu očetu tako žalost.»

Vsa družba je soglasno odgovorila: «Smrt in nič drugega!»

Z naglico je več možakov sredi grajskega dvorišča zabilo kol; ni minilo še četrt ure zatem in že je bila izvršena smrtna obsodba nad Konradom.

Ogenj je z vso ljutostjo pokončeval trdni Strmonski grad, ki je zgorel z obešenim Konradom vred, tako da je izginila vsaka sled za tem, kaj se je zgodilo na gradu. Tudi gospoška, ki je zadevo preiskovala, ni mogla dognati ničesar, ker so vsi prizadeti molčali kakor grob.

Dosti truda si je prizadejal Gregec pri ogljarjevi Reziki, ko jo je zdravil v njeni težki bolezni. Ubogo dekletu je zaradi prestane groze mnogo pretrpelo. Ležalo je več časa in v hudi bolezni pogostokrat vpilo: «Pusti me v miru! Pomagajte mi, pomagajte!»

Z vso skrbnostjo je nesrečni oče vpraševal Gregca: «Kaj bo z Reziko?»

«Prav nič hudega. Vidim, da se obrača na bolje. Kmalu bo zdrava in pametna.»

Po dolgih mesecih je Rezika ozdravela. Ko je bila že pri rabsodnosti in čisto mirna, jo je prav mirno vprašal Gregec:

«Dekle, nikar mi ne zameri, če te nekaj vprašam. Pa te ni Konrad spravil v tako nesrečo, kakor njegov oče Kamnarjevo Metko?»

«Ne, ne, toda ne vem, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi ne bilo tako hitro rešitve.»

Ogljarjevi hčerki se je hitro vračalo prejšnje zdravje. V predpustnem času je bila Rezika že nevesta Miklavčevega Joška. Obadva, oče in hči, sta se preselila v dolino k Miklavcu. Na svatbi sta bila tudi Štajerčev Gregec in Srakoperka.

Gregec je sredi največjega veselja izpregovoril:

«Želim vama, Joško in Rezika, vse najboljše v zakonskem stanu in zdrave otroke, da ne bo zamrl trdni Miklavčev rod. Želim, da bi ta rod ostal toliko časa, da bodo Miklavčevi potomci učkali tisti veseli dan, ko bodo naši ubogi ljudje rešeni neusmiljenih graščakov. Daj Bog kaj kmalu tisti čas!»

Minevala so leta, desetletja, stoletja, preden se je ljudstvo osvobodilo tlačanstva. Še dandanes živi Miklavčev rod, ki je do današnjih dni ohranil pripovedko o ogljarjevi Reziki, svoji prababici

DOPISI

PODLIPA PRI VRHNIKI. Zupan g. dr. Marolt je minulo nedeljo že drugič pozval v Katoliški dom na Vrhniki klerikalne zaupnike glede postavitve kandidatov za prihodnje občinske volitve. G. županu se pa na teh sestankih ni pritrjevalo, kakor je bilo do sedaj v navadi. Zaupniki so mu ogorčeni očitali, da ima vas Verd, kjer ima on svoje posestvo, pet odbornikov in še župana, vse ostale vasi pa le po enega odbornika. G. župan se je v zadregi izgovarjal na veliko davčno moč Verdjanov, češ, da imajo ti gozdove, druge vasi jih pa nimajo. Na ta odgovor so mu pa navzoči zaupniki pojasnili, da pri sedanjih splošnih in enakih volilnih pravicah ne igra davčna moč nikake vloge in tudi ne gozdovi bogatinov, ampak le volilna kroglica, ki ima le en glas in naj bo oddana od bogatina ali od reveža. G. župan, povemo Vam že danes, da bomo kljub raznim obljubam postavili skupno z drugimi vasi svojo kandidatno listo. Nočemo v prihodnjem občinskem odboru več imeti moža, ki ne glasuje za naše potrebe. To se je pokazalo posebno pri zadnji občinski seji, ko je glasoval dosedanji naš klerikalni odbornik proti podpori za nov jarek «Podlipšča». To je za nas velika škoda, ker je bil pri tem glasovanju baš njegov glas odločilen, dočim so demokrati in ostali odborniki opozicije glasovali soglasno za to podporo.

JEŽICA. V ponedeljek nam je oskrbel Sokol krasno filmsko predstavo «Newyork in njegovi prebivalci». Videli smo velikanske nebotičnike, ogromen promet, slike iz ameriške mornarice in njenega zrakoplovstva, življenje v kopališčih in sijajen šport. Vse to premore res samo Amerika. Mi smo še daleč za njo. Pri nas je nad 2400 ljudi v občini, kraj ima dve telovadnici, a koliko ljudi goji telovadbo? Koliko rodbin je naklonjenih športu? Ako ne moremo v drugem, pa vsaj v športu skušajmo tekrovati z Američani. Naša mnogoštevilna mladina, ki često hodi po brezkoristnih potih in se naslaja le ob praznih igrah in pijači, naj se vendar že zgane in pride v telovadnice. Zeleli bi še mnogo tako poučnih filmov.

KRŠKO. Obrtna in trgovska nadaljevalna šola v Krškem je zaključila prošlo nedeljo šolsko leto z uspešno razstavo vajenskih risarskih in pismenih

Ivan Albrecht:

Skrivnost sv. Barbare

I.

Ko je ležala Reza Repinka na smrtni postelji, je bila njena najmlajša hči, ljubljenska Agata, stara komaj sedemnajst let. Oj, teh šibkih sedemnajst let, ta so težila Repinkino ločitev. Nič drugega je ni več vezalo na ta svet. Mož se je bil že pred petnajstimi leti preselil v večnost, starejši otroci pa so se razkropili po svetu. Liza in Meta sta bili v Ameriki, Dječje na Nemškem, Miha je ostal kar pri vojaki, Martin pa je rudaril v Trbovljah. Kaj naj bi bili počeli doma, ko je bila bajta skromna in sveta pri hiši komaj za eno samo kravico! Dote v pravem pomenu besede Repinka ni mogla šteti nobenemu otroku. Vsak je dobil komaj borih par goldinarjev na pot in pa kopico dobrih naukov. Tako so odhajali, kakor pada listje z drevesa, ko napoči čas. Iz dalje so se včasih spominjali matere in najmlajše sstrice. Pisali so jima za god, za večje praznike in pa takrat, kadar je kateremu posebno trda predla. Tedaj si je Repinka izposodila kaj malega in poslala tistemu, ki je najbolj tožil. Tako se je počasi nabralo dolga, da se je kar hišica majala. Repinko je sicer skrbelo, vendar ni nikoli tožila hčerki o tem.

«Bo že z božjo pomočjo kako,» je vzdihnila včasih, delala in trpela, dokler je ni zmoglo.

izdelkov ter ročnih izdelkov vajencev, vajenk in pomočnikov. Razstavljeni predmeti so bili večinoma točno in skrbno izdelani. Od akademičnega slikarja g. Stiplovskega izdelane diplome so se razdelile za najboljša dela vajencema Ivačiču in Del Medecu ter vajenki Bajčevi. Otvoritvi razstave so prisostvovali sreski poglavar vladni svetnik g. Svetec, krški župan g. Pfeifer, načelnik Obrtniške zadruga g. Slanšek, načelnik gremija g. Krivec ter mnogo drugega občinstva, ki so na ta način dokumentirali zanimanje za razvoj in povzdigo obrtniškega ter trgovskega stanu. Otvoritveni govor je imel vodja obrtniške in trgovske nadaljevalne šole ravnatelj g. Josip Vutkovič, ki je očrtal pomen razstav v trgovskem in obrtniškem življenju. V imenu obrtnikov je govoril pekarski mojster g. Fran Vodopivec. Razstava je bila prav dobro obiskana ter je dosegla v popolnem obsegu svoj namen.

SODRAŽICA. Minuli teden nas je obiskalo več ameriških rojakov, ki so prišli pogledat svojo staro domovino. Med drugimi je prišel tudi gosp. Jožef Fabby s svojo soprogo, našo rojakinjo Marijo, rojeno Levstikovo. Ob priliki prihoda je poklonil našemu sokolskemu društvu velikodušni dar 20 dolarjev ter pokazal s tem, da zna ceniti narodno in kulturno delo Sokola. Vse članstvo želi obema, da bi prebila vse dneve v sreči in zadovoljstvu. Dne 4. t. m. je obhajal 25letnico svoje poroke naš vrlji podstarosta br. Lojze Gnidica. Ob tej priliki je daroval društvu 500 Din. Obema darovateljema se najiskrenejše zahvaljujemo ter jih postavljamo za zgled in posnemanje.

PODZEMLJE V BELI KRAJINI. Na velikonočni ponedeljek nas je presenetilo naše Prosvetno društvo Bela Krajina z lepo prireditvijo. Tamburaški odsek imenovanega društva je imel dva koncerta: popoldne v Podzemlju, zvečer pa v Gradacu. Prireditvev je vzbudila splošno pozornost, zlasti ker je bil to prvi javni nastop naših domačih fantov. Popoldanski koncert na šolskem odru je uspel v vsakein oziru. Uvodno besedo je govoril šolski upravitelj g. Ljubič. Pozdravil je zbrano občinstvo in v jedrnatih besedah pojasnil delo ter pomen prosvetnega društva. Nato je zbor pod vodstvom izvrstnega dirigenta g. dr. Passeske izvajal deset točk obsegajoči spored, ki je bil zelo srečno izbran in je vseboval večinoma lepe domače motive. Pravijo, da ni hvaliti dneva pred večerom. Večerni koncert v Gradacu je pri-

nesel neprijetno razočaranje. Koncert se je vršil v malone prazni dvorani. Gradaško občinstvo iz nerazumljivih vzrokov ni posetilo naše prireditve. Navzlic temu je koncert dosegel moralen uspeh, in to zadostuje. Dolžnost nam je, na tem mestu omeniti hvale vredno požrtvovalnost župana gosp. Mazelletta, ki je dal na razpolago dvorano in nam vsestransko, tudi gmotno, pripomogel do uspeha. Zahvaljujemo se nadalje g. Švajgerju, predsedniku društva g. Žuglju iz Dobravič in vsem drugim, ki so pravilno umeli naš namen. Zbor je s prvim nastopom dokazal svojo življensko zmožnost in mu je prvi uspeh le spodbuda k nadaljnjemu delu.

BREZJE PRI RAJHENBURGU. Krajevna organizacija SDS v Brezju pri Rajhenburgu bo priredila v nedeljo 15. t. m. ob pol dveh popoldne članski sestanek pri gosp. Travnerju na Gornji Blanci. Udeležba za naše somišljenike je obvezna, ker je važno. Prišel bo delegat iz Ljubljane. — K. o. SDS v Brezju.

ŠMARJE PRI JELŠAH. V našem srezu so se minulo nedeljo vršili kar trije občni zbori krajevnih organizacij SDS, in sicer dva redna letna in en ustanovni občni zbor. V Sv. Petru na Medvedjem selu je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Fr. Strašek, v Lembergu pa g. Tone Lorenčak, oba dobra napredna boreca. Na novo ustanovljena pa je krajevna organizacija za šmarsko okolico. Pristopilo je k mladi organizaciji lepo število članov. Predsednik je naš znanec vrlji gostilničar g. Martin Tojnko. Le pogumno naprej! Klerikalna trdnjava okoli Turka se maje.

MALA NEDELJA. V nedeljo 22. t. m. bosta nastopila v Društvenem domu in odprla velebanko z izdelovanjem bankovcev Pat in Patachon v zabavnem filmu kot milijonarja. Predstava ob 3. uri in zadnja ob 7. uri zvečer. Nihče naj ne zamudi prilike, ogledati si to nad vse zabavno kinematografsko predstavo. Pridite od blizu in daleč, da se pošteno nasmejete!

STRANICE PRI KONJICAH. Že dvakrat je naš priljubljeni list «Domovina» pisal o našem g. župniku, ki ima ob vsaki priliki «Domovino» na jeziku. «Domovina» mu povzroča strašne skrbi; ponoči in podnevi tuhta, kako bi jo spravil s sveta. To bi bilo njegovo veselje, če bi je pri nas nihče več ne čital. Pa tega veselja mu mi Straničani ne bomo privoščili. Prej bo on

zapustil Stranice, Zakaj tako sovražite časopis, ki vam niesar noče in ki še nikdar ni pisal proti veri. Protiverski očitki, ki padajo na račun «Domovine», so iz trte zviti, o čemer ste gotovo tudi Vi prepričani.

SREDIŠČE OB DRAVI. Predzadnja sredo je preminula v Središču ob Dravi po dolgi bolezni gospa Julijana Kočevarjeva, mati staroste tukajšnjega Sokola in načelnika gasilnega društva. Pokojnica je bila splošno spoštovana in dobra mati, h kateri so se zatekali siromaki iz vse okolice. Ob razvitju prapora Skupne obrtne zadruga je kumovala ob strani svojega blagega pokojnega moža, deželnega poslanca. Društva v Središču izgube z njo svojo najboljšo podpornico. Blag ji spomin!

MEŽICA. Narodno delavstvo je tudi pri nas slavilo prvi maj, in sicer skupno s tovariši iz Črne in Prevalja. Ob 10. uri dopoldne smo imeli v prostorih g. Trohe lepo zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 80 članov NSZ. Predsedoval je tovariš Leskovšek, narodni poslanec g. dr. Pivko pa nam je v lepih besedah orisal pomen praznika dela ter nam dal mnogo lepih vzpodbud za naše nadaljnje delo. Iskreno smo mu hvaležni ter mu želimo, da bi še mnogokrat prišel med nas delavce. Videli smo v njem moža, ki ljubi naš stan in ki hoče posvetiti svoje sile tudi delu za naše pravice. — V nedeljo 1. t. m. smo imeli tukaj tudi javen shod SDS, in sicer ob 12. uri v prostorih g. Trohe. Shodu je predsedoval predsednik naše krajevne organizacije nadgozdar g. Petrič, narodni poslanec g. dr. Pivko pa nam je v obsežnem govoru pojasnil sedanji notranji in zunanji politični položaj. Naše vrste v Mežici so se konsolidirale in z novimi močmi gremo na delo za naš napredek.

RUŠE. V sredo 4. t. m. zvečer se je vršil v prostorih g. Osvalda redni občni zbor naše krajevne organizacije SDS, katerega se je udeležilo nad 80 članov, tako da so prostori bili natlačeno polni. Poročila predsednika in tajnika smo vzeli z zadovoljstvom na znanje, zlasti še poročilo tajnika g. Goriška o udejstvanju naše stranke v občinskih odborih v Rušah in sosednjih občinah, kjer se vedno bolj pogloblja naš vpliv. Izvoljen je bil na novo ves dosedanji odbor z g. Lesjakom na čelu. Narodni poslanec g. dr. Pivko nam je v obsežnem govoru pojasnil notranji položaj. Njegova izvajanja smo vzeli z odobravanjem na znanje.

Agata ji je stregla in prvič tedaj začutila, da svet ni tako lep, kakor ga kaže cvetoča pomlad.

Oj, pomlad, ta lepi, sladki čas, ko se ogreje in razmahne vse, kar le malo, vsaj malce živi... Trata ozeleni, nebroj cvetic se odpira solncu, drevje ozeleni in začne cveteti, nebroj drobnih bitij mrgoli po zemlji, ptičke se oglašajo s svojim veselim gostolenjem, oj, vse, vse je prerojeno, mlado, sočno in zdravo! Povsod, povsod klije sreča in cvete radost! Sleherno srce utriplje hitreje v objemu novih nad, oči zažare in lica se pomlajajo... Oj, pomlad, vstajenje, prerojenje vsega, kar le malo, vsaj malo živi!... Tako je občutila Agata pomlad vsako leto. Čistejša od najbistrejše studenčnice je bila njena vesela pesem. Še mati sama se je pomladila, ko je čutila to brezskrbno vedrost svoje ljubljenske. Kakor dar iz neba jo je občutila pri hiši, kakor vir življenja in ko solnce, ki naj ozarja njenega življenja večer. Da, res! Kadar je Agata zapela:

«Rožic ne bom trgala,
vencev ne bom spletala,
mirno, svobodno, ljubo
po planinah naj cveto!»

tedaj jo je mati poslušala kakor zamaknjena. Celo sami se je zahotelo pesmi, toda glas ni mogel iz grla, le solze, solze so polzele iz oči. Če jo je deklica zapazila, je stekla brž k njej.

«Zakaj pa jokate, mati?»

Repinka se je morala nasmehnuti skozi solze, tako je bila srečna.

«Ali ne vidiš, noričica, da jokam od veselja?»

Agata je razširila oči in ploskala z rokami. Ko na perutih je odrzela po svojih opravkih, mati pa je še dolgo čula njen zvonki smeh ko davne, davne minulosti prerojeni pozdrav.

Tako je bilo dan za dnem, leto za letom, pomlad za pomladjo. Ali ko so ono pomlad spet zavabile vijolice s svojim očarujočim vonjem, je Repinka legla. Tedaj je stopila v hišico grda tujka, jedka skrb, ki je Agata dotlej ni poznala.

Cvetje je cvetelo ko vse prejšnje pomladi, ptičke so prepevale in potisočerjeno življenje se je dramilo povsod in toplo prizvanjalo mladim sreem, toda Agata ni videla in ni slišala vsega tega, ampak samo svojo mater, ki se je ko bilka v poslednjih bolečinah sušila na postelji. Pesem je pobegnila iz hiše, smeh je onemel, le skrb, skrb in sama skrb se je plazila povsod. Ne samo v hiši, celo zunaj na vrtu je vse zastropila skrb. Trava je bila kakor osmojena in cvetje se je zdelo Agati brez barve in brez vonja. Skozi gostolenje ptič je čula deklica materino bolešno stokanje in tisti suhi, hreščeči kašelji, ki zamre šele pred vrati groba: na mrtvaškem odru.

Kakor dragocena svilena koprena je padlo z Agatinih oči. Namesto lepote in radosti je vstajalo zdaj povsod samo gorje. Stare ženičice so prihajale k bolnici, jadikovale in tolažile, svetovale raznotere čaje in leke, molile in brbljale, ko pa so odhajale, so navadno z brezobzirnim, ledenim glasom naročale Agati:

«Le postrezi še materi, le, saj ti ne bo treba dolgo!»

Mladenki se je zdelo, da se iz vsakega takega naročila reži zgolj zelena zavist, češ:

«Pa je le Repinka prišla pred menoj na vrsto!»

Kar mrazilo jo je, tako so ji odvrtno vse te številne tolažnice. In kako to govore o smrti! Kakor da pripovedujejo, kako je s pletvijo ali košnjo ali žetvijo...

Strašni so bili za Agato ti obiski, vendar ne še najstrašnejši. Ko se je Repinkina bolezen slušala, so jeli prihajati še drugi. Prišel je stari Mejač, slok in suh ko prekajena prek-lja, pa je začel:

«Saj ne boš zamerila, Repinka — deset goldinarjev, saj veš, sem ti dal, pa nimava nič pisanega.»

«Ali jih ni bilo le sedem, oče Mejač?»

«Deset, Repinka, deset! In tri leta je že odtlej. Obresti bi bilo treba, no, pa naj bo, ko je že tako! Bom vzel tisto v račun, kar si kdaj prišla delat.»

«Vedno sem mislila, da jih je bilo le sedem,» je s slabotnim glasom in brez odločnosti skušala oporekati bolnica, starec pa je vztrajal pri svojem. Pomolil je nekšno pisanje, ki ga je sirota podkrižala. Ko je odšel, je zajokala:

«Oh, Agata, kaj bo, kaj bo! Na beraško palico te poženo po moji smrti! Bog sam ve, da sem dobila od njega le sedem goldinarjev! Tri leta sem mu že hodila delat, več ko po petdeset dni na leto sem delala pri njem, vse samo zato, da bi vsaj nekaj odslužila. Zdaj si slišala, kaj pravi.» (Dalje prihodnjč.)

Sv. JANŽ NA DRAVSKEM POLJU. Čudno se nam zdi, kako postopa v zadnjem času naš gosp. župnik. Že ob velikonočnih praznikih nam ob koncu sv. maše ni hotel podati blagoslova prej, dokler niso vsi verniki poklekneli. G. župnik naj premisli, ali je mogoče poklekneli, če je cerkev prenapolnjena. Posebno starcem in invalidom je to nemogoče. Dne 8. t. m. je bil naliy, ljudje so prinesli v cerkev z dežniki in na obleki precej vode, da so stale mlake po tleh in ob koncu maše se je ponovil isti primer, da g. župnik ni hotel dati blagoslova prej, dokler niso vsi verniki poklekneli. G. župnik, prosimo Vas za malo uvidnosti, saj smo dobri verniki kljub temu, da ne pokleknejo radi v blato.

LJUTOMER. V nedeljo 15. t. m. bo priredil gradbeni odsek Sokola svojo tombolo. Dobitki so številni in lepi; glavnih je pet: lepa plemenska krava, moško kolo, pohišstvo, vreča moke in voz drv. Karte po 3 Din so na razpolago v vseh trgovinah. Ker je ta tombola kot lepa in bogata znana daleč naokoli, je pričakovati velike udeležbe.

DOMANJSOVCI V PREKMURJU. (S m r t n a k o s a.) V nedeljo 8. t. m. je tukaj umrl evang. župnik g. Štefan Kuzma v starosti 85 let. Čeravno rodom prekmurski Slovenec, je bil pokojnik madžarskega mišljenja. Bil je tako zagrižen, da pri sodišču v Mariboru ni hotel slovensko govoriti. Z njim je umrl hud naš narodni nasprotnik. Naj počiva v miru!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VARUJMO ŽIVINO PRED GOVEJIM ZOLJEM.

V poletnih mesecih trpi naša goved pred raznim mrčesom, pred muhami, ubodi itd. Posebno močno trpi pa pašna in uprezna živina pred govejim zoljem, ki je znan tudi pod imenom goveji brencelj. Ta mrčes napada najraje goved, ki se mirno pase in ki ima tanko kožo. Mnogi mislijo, da so tisti turi, ki se razvijajo po hrbtiščih in ledju živine, celo dobro znamenje, da so namreč take živali, ki so polne teh ogrcev, dobre za užitek. Na tem je seveda toliko resnice, v kolikor tiči ta lastnost v naravi teh živali, kajti goveji zolj se najraje vgnezdijo v tanki koži, s katero se odlikujejo vse boljše živali, ki so navadno tudi ješče in se rade mirno pasejo. Ali da bi bili ti turi s svojimi ogrci zaradi tega koristni, to je pa prazna bajka. Goveji zolj škoduje živalim, ki jih napada, in zato ga moramo vselej preganjati in zatirati. Ne le, da je nadležen in da vznemirja živali, on je tudi škodljiv, ker jim pije kri in ker zareja v živalski koži tiste ogrce, ki se nam kažejo pozneje v podobi rastočih turov. Če se pokaže na hrbtišču in ledju večje število takih turov, trpi živina tolikanj pred njimi, da nam tudi shujša. Posebno mlada goved trpi v takih primerih in zaostaja v rasti.

Če se razvijajo ogrci govejega zolja v koži, je najbolje, da jih o pravem času iztisnemo in uničimo. To storimo šele takrat, ko so ogrci zreli, kar poznamo na tem, da postanejo turi nekam prišpičeni. Potrebno je, da jih samo iztisnemo in pokončamo. Sicer se zgodi, da pridejo v gnoj in da se nam tam razvijajo v nove goveje zolje. Ako bi naši živinorejci splošno tako ravnali in ogrce preganjali, bi bilo v kratkem boljše za našo živino.

Goveji zolj nam škoduje slednjič tudi s tem, ker delajo ogrci kožo manj vredno. Kjer je v koži ogrc, tam je koža preluknjana in zgubi zaradi tega na svoji vrednosti. Vzroka je tedaj dovolj, da varujemo našo živino pred napadi tega škodljivca.

Pred govejim zoljem se branimo na ta način, da živali redno snažimo s česalom in ščetjo. Posebno tudi, kadar pride s pašne. Na ta način odpravljamo jajčeca, ki jih znese goveji zolj po hrbtu pasočne se in vprežene živine. Priporoča se tudi, da kuhamo v poletnem času pelin in orehovo listje in da s to kuhnico zmijemo kožo po zgornjem delu života. Ta duh uspešno odganja govejega zolja.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Zadnje vesti govore o majhnem padcu žitnih cen v Južni Ameriki, in sicer v Argentini, ki običajno izvažajo velike količine žita. V Evropi se sedaj drže cene vztrajnejše in je povpraševanje prilično veliko. Na novosadski blagovni borzi ni posebnih sprememb v cenah. Dne 10. maja so bile v Novem Sadu za 100 kg naslednje cene na debelo: pščenica 302 Din 50 p do 317 Din 50 p, t u r š č i c a 165 do 180 Din, m o k a «0» 450 Din, otrobi 162 Din 50 p.

ZIVINA. Cene pri nas in v inozemstvu brez pomembnejših sprememb. Izvoz je slab.

KRMA. Na mariborskem trgu so bile koncem minulega tedna naslednje cene: seno 62 Din 50 p do 75 Din, slama 25 do 35 Din za 100 kg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 10. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800 Din 50 p do 803 Din 50 p;

100 nemških mark za 1349 Din 90 p do 1352 Din 90 p;

100 italijanskih lir za 305 Din 41 p do 307 Din 41 p;

1 dolar za 56 Din 75 p do 56 Din 95 p;

100 francoskih frankov za 222 Din 25 p do 224 Din 25 p;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 30 p do 169 Din 10 p.

Sejmi

13. maja: Gradac.

16. maja: Zgornja Sušica pri Brežicah (za blago), Moravče pri Kamniku, Kočevska Reka, Studenec v krškem srezu, Trbovlje, Videm pri Litiiji, Cerknica, Lukovik, Vojnik (izvozni sejem), Pilštanj.

19. maja: Kandija (za živino in stavbni les), Bogojina v Prekmurju. Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Prevalje.

20. maja: Tržič (samo za blago).

21. maja: Videm ob Savi (samo za živino).

Kratke vesti

— **Padec cen krompirju.** Spričo domneve, da je bila zadnja letina krompirja v Sloveniji izredno slaba, so kmetovalci svoje zaloge krompirja jeseni, preko zime in v prvi pomladi zadrževali, sedaj pa, ko je zadnji čas, da se previški blaga spravijo v denar, prihajajo na trg velike količine krompirja. Ta velika ponudba je povzročila močan padec cen. Tako so v soboto na ljubljanskem trgu posamezni kmetovalci prodajali krompir celo že po 1 Din za kilogram. Špekulacija se je torej slabo obnesla in trpe mnogi kmetovalci občutno škodo.

— **Novi živinski in kramarski sejem v Mariji Snežni** se bo vršil 20. t. m. Vabljeni ste živinorejci, kupci in kramarji, da sejem na skrajni severni točki Slovenije posetite v velikem številu.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

Jesenice. Izobraževalno društvo napredne mladine na Jesenicah bo predvajalo v kinu «Radio» v petek 13. t. m. pod okriljem Zveze kulturnih društev velezanimiv in poučen film «New York in njegovi prebivalci». — Naše društvo je dobilo v odbor dva močna stebra, požrtvovalna demokrata, in sicer br. Slavka Mravljeta in brata Stanka Gorupa, ki je prevzel predsedništvo prosvetnega odseka «Edinosti». Ker se naše društvo lepo razvija in z uspehom propagira med mladino demokratsko idejo, so nastopili naši nasprotniki, da nam odtgnejo članstvo. Povemo vsem «magogom, da nas ne boste uničili in da nas ne

boste prevarili. Mi gledamo pred sabo samo naš cilj ne glede na leve in desne ovire. Mladina, ki si naprednega mišljenja, pristopi v naše vrste, da pokažemo, da je v mladini moč in bodočnost.

Hrastnik. Hrastniška «Edinost» je priredila na velikonočni ponedeljek v Narodnem domu dve veseligrji, in sicer «Vozel» ter «Radi nagrade». Pri obeh igrah so bile vse vloge zelo dobro podane in se je poznal pri igralcih velik napredek napram prejšnjim igram. Odkar je prevzel načelstvo dramskega odseka br. Anton Velej, je postal ta eden najagilnejših odsekov naše organizacije. Priredil je letos že tri igre in bo v najkrajšem času uprizoril zopet krasno petdejanjsko dramo. Naše igre in sploh cela organizacija so seveda najhujši trn v peti gotovim klerikalcem. Večina Hrastničarov pa se zaveda pomena napredne mladinske organizacije, kar jasno pokaže s tem, da naše prireditve v dvorani Narodnega doma obiskuje v velikem številu.

BELEŽKE

+ **Za skupno napredno fronto.** Spričo bližajočih se volitev v Narodno skupščino se je med številnimi naprednjaki v Sloveniji, tudi med onimi izven SDS, zopet pojavila misel za skupno napredno fronto, ker le v taki složni napredni fronti je mogoče doseči večje uspehe proti SLS, kar nam prikazujejo že računi na podlagi glasov, oddanih pri zadnjih volitvah. Zeleti bi le bilo, da ta misel zopet ne zaspi, temveč se čimprej udejestvi, kar bi imelo tudi ta moralen uspeh, da bi šlo volit mnogo naprednih volilcev, ki se iz neodobravanja razprtij med naprednjaki doslej volitev niso hoteli udeleževati.

+ **Kancelparagraf in misijonarji.** Pišejo nam: Misijonarji pri Sv. Jožefu nad Celjem so zadnje nedeljo silno obdelavali kancelparagraf. Njihovo razlaganje pa je bilo tako nespretno, da mu pač noben razsoden poslušalec ni mogel verjeti. Med drugim je dejal neki mlad misijonar, da sedanja vlada brani duhovnikom oznanjati sv. vero s prižnice, da se bo na ta način lažje širilo poganstvo. Tega mladega misijonarja bi vprašali, kaj je prav za prav mislil s tem. Čitali smo v časopisih, da kancelparagraf samo preprečuje politiko v cerkvi. Tako je tudi jasno razvidno iz besedila, priobčenega v listih. V cerkvi naj se oznanjujejo le verske resnice, politiko pa naj gospodje pustijo drugim, ki se boljše razumejo nanjo, potem se jim pa ne bo treba bati poganov.

DOMAČE NOVOSTI

NAŠA NOVA POVEST.

Naročnike (-ce) in čitatelje (-ice) «Domovine» opozarjamo na novo povest

Skrivnost sv. Barbare.

ki smo jo začeli priobčevati v današnji številki. Povest slika usodo dveh poštenih mladih ljudi, lepe Agate in zastavnega kmeta Jošta, ki ju hoče zloba pohabljenca Kozme in zavist bahaive Nežde pahmiti v nesrečo. Dejanje, ki se vrši pred kakimi petdesetimi leti, je polno zanimivih dogodkov, ki se odigravajo v silni napetosti. V zanimivi in poučni povesti bo marsikdo našel to ali ono, kar ga bo spominjalo na domačo vas, kajti snov je zajeta

iz resničnega življenja,

kar ji daje še poseben čar. Poleg tega je ta povest slavospev poštenosti in tisti neomajni zvestobi, kakršna je doma med našim ljudstvom po deželi. Zato opozorite na to povest še prav posebej one, ki kriče, da so povesti v «Domovini» pohujšljive in protiverske.

O «Skrivnosti sv. Barbare» prav gotovo ne bo mogel tega trditi nihče, ampak bo moral celo naš najzagriženjši nasprotnik priznati, da je celotna povest le

kljuc po poštenosti, zvestobi in resnični vernosti.

Med številnimi povestmi, ki jih je doslej Ivan Albreht napisal za «Domovino», je ta ena najboljših. Kdor še ni doslej tega storil, naj takoj naroči «Domovino», kdor pa jo ima, naj pridobi novega naročnika. To bo najlepši odgovor tistim, ki naš list blatijo, in edino resnično priznanje vsem, ki zanj pošteno delajo.

★

* **Materinski dan.** V nedeljo 15. t. m. se bo vršil v počaščenje mater vse Jugoslavije po vsej državi Materinski dan, ki ga bodo priredila v Narodni ženski zvezi včlanjena ženska društva skupno s Pomladkom Rdečega križa. Ljubljana bo proslavila ta dan s primernimi predavanji. Dopoldne bo tudi Cvetlični dan v korist siromašnih mater, popoldne pa v Tivoliju mladinska prireditve.

* **Sijajen uspeh našega letalstva.** Naša letalca kapetan Sondermayer in poročnik Bajdak sta nedavno, kakor smo že poročali, poletela z letalom «Potes» v Pariz in iz Pariza v Bombay v Indijo. Inozemsko časopisje je z velikim občudovanjem pisalo o pogumnem poletu naših letalcev — letalcev male države, ki se na polju letalstva doslej še ni posebno izkazala. Po velikih naporih in borbi z viharji je dvokrilno letalo «Potes» z junaškima letalcema v nedeljo prispelo v Beograd in pristalo na letališču, kjer je nešteta množica Beograđčanov pričakovala prihoda obeh junakov zraka in ju sprejela z viharnim vzklikanjem. Pri slovesnem sprejemu so bili navzoči tudi zastopniki vlade, kralja in raznih tujih držav. V ponedeljek sta se oba letalca Sondermayer in Bajdak vrnila s svojim letalom v Novi Sad, kjer sta doživela enako navdušen sprejem kakor v Beogradu. Sprejema sta se udeležila tudi knez Pavle in kneginja Olga. Ob povratku obeh letalcev v domovino je kralj podpisal ukaz, s katerim se kapetan Sondermayer in poročnik Bajdak odlikujeta z redom Belega orla.

* **Manifestacija češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti.** V Beogradu se je vršil v nedeljo letni občni zbor jugoslovensko-češkoslovaških lig, katerega so se udeležili številni zastopniki iz vse države. Iz Slovenije so bili: za Ljubljano dr. Albert Kramer, dr. Gustav Gregorin in dr. Vane Radej, za Maribor dr. Ljudevit Pivko, dr. Avgust Reisman, inž. Ivan Leben in profesor Špendal, za Celje pa dr. Juro Hrašovec in profesor Janko Orožen. Zborovanje je poteklo kot prava manifestacija pobratimstva in vzajemnosti med obema bratskima narodoma. Volil se je tudi nov osrednji odbor in je bil soglasno izvoljen za predsednika Miša Trifunović. Iz Slovenije so v novem odboru gg.: dr. Albert Kramer in dr. Gustav Gregorin iz Ljubljane, dr. Ljudevit Pivko in dr. Avgust Reisman iz Maribora ter dr. Juro Hrašovec in profesor Janko Orožen iz Celja.

* **Kraljica Marija na potu skozi Maribor.** Na potu v Marijanske Lazni v Češkoslovaški se je pripeljala te dni z brzovlakom v Maribor naša kraljica Marija. Na kolodvoru so jo pričakovali zastopniki oblastev, vendar se kraljica ni pokazala.

* **Kongres mest v Zagrebu,** ki je trajal več dni in katerega se je udeležilo 76 jugoslovenskih mest, je v nedeljo končal svoje delo. Iz Slovenije so bila zastopana štiri mesta. Resolucija, ki je bila sprejeta, poudarja med drugim načelo, da mesta kot samoupravne edinice ne spadajo v oblastno in sresko samoupravo. Sklenilo se je tudi, zahtevati od vlade, naj dovoli za mestne in občinske volitve volilno pravico tudi onim ženskam, ki vodijo samostojno obrt ali ki imajo srednješolsko izobrazbo.

* **Nova krajevna organizacija SDS** se je ustanovila 1. t. m. za občino Majšperk in za del občine Makole s sedežem v Sestržah na sestanku, ki se je vršil v prostorih g. Brumca. Na čelu organizacije je naš vrli posestnik in upokojeni železničar gosp. Jože Šturm. V odboru so zastopniki kmečkega stanu in tudi viničarjev. Prepričani smo, da bo organizacija lepo uspevala. Na ustanovnem zboru so se prijavi tudi štirje novi naročniki «Domovine».

* **Protest proti razpustu okrajnih zastopov v mariborski oblasti.** V torek je narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko posetil ministrskega predsednika Vukičevića in protestiral proti temu, da je mariborski veliki župan dr. Schaubach te dni na pritisk klerikalcev razpustil vse okrajne odbore in imenoval klerikalne komisarje. Ministrski predsednik je obljubil, da bo zadevo preiskal in nemudoma popravil vse storjene krivice.

* **Kandidatne liste za občinske volitve v Celju** so vložene. Kot prva je bila vložena lista SDS z nosilcem bivšim županom g. dr. Hrašovcem.

* **Pomlad v Beli krajini.** S Talčjega vrha nam pišejo: Prva se je oglasila kukavica, za njo slavček in rumeni kobilar, zadnji čas pa sta se jim pridružili še grlica in prepelica pedpedika iz visokega žita. Črešnjje so odevele v Rodinski gorici; mnogo se jih obeta. Pravijo: «Kakova črešnja ob letu, takova letina ob letu!» Da bi se le izpolnilo! Tudi ostalo sadno drevje je lepo odcvetovalo, saj je bila posebno druga polovica aprila topla in solnčna. «Če april ne rogovili, pa maj» pravi prislovica in bo menda res tako. Čebele povoljno obetajo; roji se bodo začeli v glavnem šele te dni. Mnogo imamo rjavih hroščev, katere je treba povsod in ob vsaki priliki zatirati, in to posebno v jutranjih urah, ko so še odpeli od hladne noči. Ako smo ugonobili le eno samico, smo uničili s tem že trideset naslednikov. Teh škodljivcev je toliko, da je dosti hrastov že brez vsakega lista.

* **50letnica državne meščanske šole v Krškem.** Državna deška meščanska šola v Krškem bo slavila 29. t. m. svojo 50letnico. Zaradi deželnega šolskega zakona bivše Kranjske, ki je zahteval, da se mora ustanoviti po možnosti v vsakem okraju meščanska šola, je tedanji veleposestnik v Krškem, znani dobrotnik in mladinoľjub, pokojni g. M. Hočvar sezidal na lastne stroške veliko dvonadstropno poslopje ter ga podaril leta 1877. krškemu šolskemu okraju za trirazredno deško meščansko šolo. Učiteljski zbor je sklenil dogovorno s krškimi meščani proslaviti 50letnico šole sedanjim gospodarskim razmeram primerno na dostojen in svečan način. Na proslavo so vabljeni vsi bivši učitelji in učenci ter prijatelji krške meščanske šole. Natančnejši program proslave bo pravočasno objavljen v časopisih. Za udeležnike proslave bo na dan slavlja v sokolski dvorani ob 13. uri skupen obed. Dobro in obilno kosilo bo stalo za osebo 25 Din. Zaradi naročitve skupnega obeda naj blagovoli javiti na dopisnici ravnateljstvu meščanske šole v Krškem vsak, ki se misli udeležiti banketa, da reflektira na skupen obed. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. Pri proslavi bosta sodelovali dve godbi, meščanskošolski orkester ter godba krškega gasilnega društva.

* **Poziv.** V noči 19. aprila je v vasi Roviše (občina Št. Lambert, okraj Litija) silen požar uničil petim posestnikom vse imetje. Pogorelci nimajo prav ničesar več, niti strehe, niti obleke in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati. Treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisuje veliki župan ljubljanske oblasti nabiranje milih darov v vsem območju ljubljanske oblasti. Darove sprejemajo: v Ljubljani veliki župan ljubljanske oblasti in mestni magistrat, na deželi pa vsi sreski poglavarji in oblastva, ki jih bodo oni določili.

* **Pismo iz Toronta.** Iz Kanade nam pišejo od 28. aprila t. l.: Ze dolgo časa se nisem oglasil iz Kanade. Sedaj imamo zopet pomlad, ki smo jo že vsi težko rpičakovali. Mislili smo, da nam bo prinesla več zaslužka, pa smo se zelo varali. Dogaja se baš nasprotno: vedno več delavcev je brez dela. Stanje je prav brezupno in ni upanja, da bi se razmere kmalu predrugačile. Vsak dan so delavske posredovalnice nabito polne delavcev, ki iščejo dela, seveda navadno zastoj. Tako minejo dnevi in meseci. Sporočiti moram tudi, da se je rojak Slovenec Ivan Radovič iz Preloke pri Črnomlju precej težko poškodoval in se nahaja sedaj v bolnici. — Viktor Kočvar.

* **Pismo iz Kanade.** Pišejo nam iz Werdena: Dragi bralci in bralke «Domovine»! Morda si mislite, da se tu v Kanadi denar kar koplje in da se bogastvo samo ponuja. Take misli so zelo

napačne. Vsakdo, ki hoče v Kanado, mora imeti dobre roke in se ne sme ustrašiti krampa, kajti tu je skoro vsakemu prišlecu prisojeno to orodje. In še vesel mora biti, da ga sploh dobi. Vem za primere, ko so bili naši ljudje poslani na farme, ki so jim plačevale po 5 do 35 dolarjev na mesec. Zavezati so se morali, da bodo služili sedem mesecev. Kdor je prej pustil delo, ni dobil nikake plače. Pozimi farmarji hlapce odpuste, ker jih ne potrebujejo. Za prišlece, ki mislijo ostati v Kanadi, je najbolje prijeti se poljskega dela in si ustanoviti svojo domačijo, ker ti žive res v blagostanju. Sem prihajajo zastopniki raznih narodov. Največ je Slovanov, kakor Čehov, Poljakov in Jugoslovenov. Mnoge pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam, posebno dekletom in fantom s Krke. Stanislav Škupa.

* **Nekdanji slavni avstrijski minister pred sodiščem.** Znani bivši avstroogrski zunanji minister grof Berchtold, ki ima svoj velik delež pri krivdi za svetovno vojno, in njegova žena sta se morala zagovarjati pred kazenskim sodnikom v Budimpešti radi razžaljenja časti. Tožila sta ju grofov tajnik in uradnica iz tajništva, o katerih sta baje grof in grofica raztrosila vesti, da imata ljubavno razmerje. Razprava je zavzela precej smešen značaj, ker je Berchtold odločno vztrajal na tem, da se zagovarja v madžarščini, čeprav jo lomi le za silo. Na vprašanje, kake narodnosti je, je odvrnil: «Nemške in madžarske.» Grof je odločno zanikal svojo krivdo, češ da ni žalil ne tajnika ne uradnice. Ker mu ta dva tega tudi res nista mogla dokazati, je bil oproščen.

* **Pri inozemskih zavarovalnih družbah, ki nimajo dovoljenja, se ne smeš zavarovati!** Finančni minister ter minister za trgovino in industrijo sta sporazumno izdala naredbo, po kateri se niti posamezniki niti podjetja ne smejo zavarovati pri inozemskih zavarovalnih družbah, ki nimajo dovoljenja za delovanje v naši državi. Osebe, ki bi prišle v protislovje s to naredbo, se bodo strogo kaznovale.

* **V Kočevju imajo najcenejši sladkor.** Sladkorni kartel je določil ceno na debelo za Kočevje po 16.10 Din za kg, na drobno pa po 17.50 Din. Večini kočevskih trgovcev se je zdela ta cena previsoka in so šli izven Slovenije nakupit sladkor ter so ga postavili na trg v kockah po 15.85 dinarjev. V odgovor na to je kartel določil ceno na 15.35 Din, toda samo za Kočevje, dočim je za Ljubljano 16 Din, za ostale kraje v Sloveniji pa nekaj čez. Tako se sladkorni kartel igra s konzumenti in ima gotovo tudi pri nižini ceni še lep dobiček.

* **Razvitje prapora ptujskega Sokola** bo ob binškoštilj. Razvitje prapora in ljudska slavnost s telovadnim nastopom se bosta vršila v najlepšem delu ptujske okolice, v zelenju Ljudskega vrta ob lepem ribniku.

* **Bedasta in zlobna italijanska propaganda proti naši državi.** Italijanski fašisti so začeli iz raznih krajev Italije, pa tudi iz Pariza, Berlina, celo iz Carigrada in od drugod pošiljati raznim našim državljanom, društvom, uredništvom in celo tajništvom raznih strank letake, v katerih na prav bedast način hujskajo nesrbske državljanke proti Srbom. Taka dostojnega človeka ne vredna propaganda se more roditi le v publih fašistovskih glavah. Na ta način fašisti pač ne bodo povzročili kakšnih zmed v državi.

* **Podružnica Jugoslovenske Matice v Zireh** bo priredila v nedeljo 22. t. m. ob štirih popoldne v Gorenji vasi v sokolski dvorani veseloigro «Vozel». Po prireditvi prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

* **Smrtna nesreča pri delu.** V bližini gozda pri Predosljah so te dni nakladali posekane smreke na vozove. Med nakladanjem je neko deblo spolzelo in v loku udarilo 40letnega delavca Jakoba Narobeta s tako silo na tilnik, da je obležal takoj mrtev.

* **Vztrajna kandidatinja za samomor.** Antonija Starčeva iz Slovenije je skušala izvršiti te dni na Reki samomor. Skočila je v Rečino, a so jo karabinjerji rešili iz vode ter jo odvedli na Sušak. Kmalu nato se je trdovratna samomoril-

ka na Sušaku ponovno vrgla v morje, a so jo pristaniški delavci potegnili na suho. Na policiji je izjavila, da si je hotela končati življenje, ker ne dobi službe.

* **Samomor iz strahu pred kaznijo.** Ko je šel posestnik in gostilničar Ivan Križnik z Brda pri Ljubljani po travniku proti Podrožniku in prispel do struge Glinščice, je zapazil v daljavi kakih 500 korakov pod hrastičem mladega človeka, ki je nepremično stal. Opazoval ga je, ker ni mogel čez potok, skoro četrt ure, vendar se človek ni ganil, kar se mu je zadelo zelo sumljivo. Odhitel je zatorej domov in se kmalu nato vrnil do skupine dreves v družbi več ljudi. Šele iz bližine so opazili, da neznanec visi na drevesu privezan za debelejšo vrstico, dasiravno je imel noge pri tleh. V obešenem je Križnik spoznal 25letnega delavca v opekarni «Emona» na Brdu Jožefa Kuclarja. Kuclar je dobil istega dne dopolne od sodišča povabilo k razpravi. Preoblekel se je takoj v boljšo obleko, mesto k sodišču pa je krenil v log in se tamkaj obesil.

* **Poskušeni samomor.** V dežurno sobo na policijski direkciji je prišel te dni 24letni Ivan Bakšič iz Šiške. Vrnil se je pred kratkim iz zapora; ker pa se je očitno poboljšal, so mu celo na policiji obljubili, da mu preskrbe delo. Dali so mu res pred dnevi več naslovov trdk s posebnim priporočilom, vendar se mu ni posrečilo nikjer dobiti zaposlenja. Zato se je ponovno zglasil pri nadzorniku g. Žajdeli, da ga povpraša za svet. Med pogovorom se je moral nadzornik za trenutek odstraniti. Ko se je zopet vrnil, je našel Bakšiča ležečega na klopi v silovitih krčih. V sobi je bil razširjen močan duh po lizolu, ki ga je Bakšič v samomorilnem namenu izpil med njegovo kratko odsotnostjo. Bakšiča so takoj prepeljali v splošno bolnico, mu izprali želodec in mu tako ohranili življenje.

* **Samomor žene zaradi nenadne moževe smrti.** V sokolski dvorani v Mitrovici se je vršilo te dni cepljenje koz. Pri cepljenju je zdravnik dr. Nenadović mahoma prebledel in se mrtev zgrudil na tla. Zadel ga je kap. Ko je pokojnikova žena zvedela za nenadno smrt svojega moža, se je zastрупila z veronalom. Pogreb obeh se je vršil skupno.

* **Nesreča s flobertovko.** V Šiški sta se te dni zvečer igrala s flobertovko slaščičarski vajence Vilibald Kemeter ter dijak Emerik Pretnar. Kemeter je flobertovko pregledoval, ali je nabasana. Orožje pa se mu je naenkrat sprožilo in kroglica je zadela Pretnarja v roko. Kemeter je moral orožje izročiti stražniku, ranjeni Pretnar pa iskati zdravniške pomoči. Sličnih in hujših nesreč s flobertovko je bilo v Ljubljani že mnogo. Ali smejo dečki imeti to orožje?

* **Mrzla voda ji je vrnila veselje do življenja.** Predzadnji torek malo pred šestimi uro zvečer se je pognala z dravske brvi v Mariboru v Dravo neka 18letna mladenka iz Nove vasi pri Mariboru. Komaj pa jo je zagnila hladna Drava, je že bila zopet na površju, skušala plavati in je glasno klicala na pomoč. Ljudi je bilo ob tem času na obeh straneh Drave vse polno, a priskočiti nesrečnici na pomoč brez čolna ni bilo mogoče. Na srečo je slišal mladenko plavarski mojster mestnega kopaljšča g. Cirer, ki stanuje ob Pristanu in ima tam blizu pripet rešilni čoln. Skočil je s svojim bratom v čoln in zastavila sta v vesli vse moči, da sta se približala potapljaljoči se malo pred velikim mostom. Starejši Cirer je zagrabil onemoglo za roki, ki ju je še molela izpod valov, jo skušal potegniti iz Drave v čoln, a ni šlo, ker je bila pretežka zaradi premočene obleke. Naporom obeh bratov se je posrečilo, da sta obdržala rešeno do prs iznad vode in se približala bregu. Poklicani rešilni oddelek je prepeljal v zadnjih trenutkih rešeno na njen dom v Novo vas.

* **Splašeni konji zakrivilni nesrečo.** Francu Pajku, hlapcu pri Jožefu Bovhi, trgovcu iz Verač pri Podčetrniku, so se iz neznanega vzroka splašili konji. Pajk je nekaj časa drveče konje zadrževal, končno pa je v bližini gostilne Smech v Mestinju omagal in izpustil vajeti. Vrglo ga je pod konje in voz ter mu zlomilo levo nogo nad

kolenom na dveh mestih, desna pa je dobila rano od konjskega kopifa. Slučajno mimodošli avto je ponesrečenca takoj odpeljal v celjsko bolnico.

* **Zaradi božjastnega napada utonil.** V Medlogu pri Celju je 23letni Štefan Lipovšek, ki je bolehal za božjastjo, šel kidat gnoj. Pri tem je najbrže dobil božjasten napad, padel v gnojnico in utonil.

* **Hod ga je ubil.** V torek 3. t. m. se je smrtno ponesrečil 64 let stari delavec Jože Krajnc iz Laškega. Spravljali so les po neki drči v Harjah, pa ga je pri tem izpodbil hlood in ga potisnil s tako silo v prsni koš, da je obležal nezavesten. Ze med prevozom je nesrečnik podlegel težkim poškodbam.

* **Požar pri Višnji gori.** V vasi Peščenjaku pri Višnji gori je nastal te dni zjutraj pri posestniku Ihanu požar. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz Višnje gore in Velike Loke, ki so ogenj omejili.

* **Strela užgala poslopje.** Predzadnje nedeljo popoldne je razsajala nad Svetinjami pri Ormožu nevihta. Nenadoma je udarilo v Baumannovo viničarijo in je nastal ogenj. Na srečo so bili ljudje od vseh strani takoj na licu nesreče, da so gasili ter rešili, kar se je dalo rešiti.

* **Požar v Pekrah.** Te dni dopoldne je požar upepelil gospodarsko poslopje železniškega čuvaja na koroški progi med Koroškim kolodvorom in Limbušem. Požar je nastal iz neznanega vzroka.

* **Strašen čin jugoslovenskega rudarja v Franciji.** V kraju Bruay Artois se je odigrala te dni strašna žaloigra. V torek je neki rudar pred odhodom na delo opazil, da so vežna vrata hiše, kjer je stanoval, okrvavljena. Tudi na pragu so se poznali sledovi krvi. Sledil je krvavim lisam, ki so vodile v stanovanje rudarja Mihaela Kalafatića, rodom Srba. V pritličju je našel Kalafatićevo ženo s strašno rano na vratu. V strašnih predsmrtnih mukah je skušala nesrečna žena nekaj napisati na košček papirja. Ker pa je bila za to prešlaba, je pokazala rudarju z roko v prvo nadstropje. Rudar je hitel po stopnicah v Kalafatićevo sobo, ki je bila vsa okrvavljena. Na tleh je ležalo troje grozno razmesarjenih trupel: 28letni rudar Kalafatović in njegova dva otroka v starosti 9 in 4 let, vsi s prerezanimi žilami. Poleg mrtvega očeta je ležal ostro nabrušen kuhinjski nož. Rudar Kalafatović je hotel odpotovati v Avstralijo. Ker mu žena ni hotela slediti, se je razjezil in v hipni duševni prenapetosti izvršil grozen čin. Spal je usodne noči skupaj na žimnici z ženo in otroci, ker je dan poprej prodal pohištvo. Ponoči je prerezal vrat najprej ženi, potem otrokoma, končno pa še sebi. Žena je imela še toliko moči, da se je zavlekla v pritličje in klicala brez uspeha na pomoč. Odpeljali so jo v težkem stanju v bolnico.

* **Požar v Budini pri Ptujju** je vpepelil hišo posestnika in gostilničarja Brmeža. Ptujski gasilci, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, so pravočasno preprečili, da ni ogenj uničil še stanovanjskega poslopja, ki je tudi že pričelo goreti.

* **Zdravnika je hotel zadaviti.** Iz Novega mesta poročajo, da je posestnik Matija Cvetan iz bližnjih Kamenc napadel v ordinacijski sobi zdravnika dr. Gostišo in ga pričel daviti. Iz opasne položaja je rešil zdravnika novomeški mesar g. Konec, ki se je mudil v čakalnici. Cvetana so aretirali orožniki in ga izročili v zapor.

* **Žrtev roparskega napada.** Pri Sv. Marku na Ptujskem polju so našli v Dravi možko truplo, ki se je nahajalo gotovo že mesec dni v vodi. Utopljenec je imel na sebi črno obleko, nove čevlje in belo srajco z zelenimi progami. Domneva se, da je utopljenec železničar Trotošek iz Studencev, ki je nekako pred mesecem dni tajinstveno izginil. Najbrže je postal žrtev roparskega umora, kajti imel je navado, da je ob vsaki priliki odpiral denarnico in kazal večjo vsoto. Tudi onega dne, ko je zagonetno izginil, je imel pri sebi večjo vsoto denarja, ki jo je kazal družbi, s katero se je nahajal v neki gostilni. Z njim je bil takrat tudi neznan možki, za katerim je izginila sleherna sled.

* **Tihotapstvo svile na meji pri Radgoni.** Oddelek zagrebške carinarnice za pobijanje tihotapstva je bil pred kratkim obveščen, da neka družba poljskih židov, obstoječa iz 3 žensk in 2 moških, tihotapi svilo in svilnato konfekcijsko blago preko Gornje Radgone v našo državo. Uradniku Jovanu Genčiču, ki je vodil preiskavo, se je v resnici posrečilo pred tremi dnevi aretirati članico te družbe Rožo Weiserjevo, in sicer baš v trenutku, ko je hotela vtihotapiti 160 kg raznega svilenelega konfekcijskega blaga.

* **Pomiloščenje obsojenih novinarjev.** Minister pravde dr. Milan Sršič je izjavil, da se pri pravlja pomiloščenje novinarjev, ki so bili obsojeni zaradi političnih pregreškov potom tiska kakor sploh oni, ki so bili obsojeni zaradi tiskovnih pregreškov.

* **Rimske izkoptine pri Škocijanu.** V vasi Zlogaje pri Škocijanu v mokronoškem okraju je našel posestnik Josip Pirc pri kopanju temelja za svoj skedenj nad 20 raznih rimskih novcev, večinoma izza cesarja Avgusta. Žal, je pri kopanju uničil posodo, v kateri je bil denar. Tri metre ob meji je zadel na zidovje, poleg tega tudi na človeške kosti in na preko dva metra dolge kamenite plošče, čez deset centimetrov debele opeke in glinaste vodovodne cevi.

* **Ali veste, kje ste solidno postreženi?** Razno vrste vezanine, ženske in moške nogavice dobite po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Ljubljana, Gradišče 3. 135

* **Požar pri Mokronogu.** V nedeljo ponoči je nastal ogenj na hiši in kozolcu posestnika Ivana Peršeta v Spodnjem Lankincu pri Mokronogu. Pogorelo je prav vse in sta poginila v plamenih tudi domači konj in prašič. Gospodarjev sinko se je šele v zadnjem trenutku rešil iz hleva, kjer je spal. Perše ima nad 100.000 Din škode, zavarovan pa je bil za 30.000 Din.

* **Pozor!** Kdor še ni poizkusil Schichtovega terpentinovnega mila, ne ve, kaj je dobro. 132

* **Načrt za gradbo novih železnic v naši državi.** Prometno ministrstvo je izdelalo na podlagi sklepov železniške konference, ki se je v decembru preteklega leta vršila v Beogradu, načrt zakona o gradbi novih in popravljenih že obstoječih železniških prog. Vse proge, ki se nameravajo graditi, so uvrščene v dve gradbeni dobi. V Sloveniji bi se gradile naslednje proge: Kočevje-sušarska proga, Kočevje-Straža, št. Janž-Sevnica, Rogatec-Krapina in Črnomelj-sušarska proga. Te proge so uvrščene v prvo gradbeno dobo. Zakonski načrt obenem določa, da imajo proge, uvrščene v prvo gradbeno dobo, ne glede na vrstni red prvenstvo, tako da ne bo mogoče pričeti z gradbo prog druge gradbene dobe, preden ne bodo dograjene vse proge prve gradbene dobe. Med drugim je v zakonskem načrtu predvideno tudi temeljito popravilo proge Zidani most-Zagreb-Beograd-Niš-Caribrod ter proge Karlovac-Bubnjareci-Grosuplje-Ljubljana. Na progi Zidani most-Zagreb pa bi se položil drugi tir.

* **Gozdni požar pri Ormožu.** V revirju grota Wurmbranda na Polenškaku je pred kratkim zvečer nastal požar, ki je uničil približno osem orolov mladega gozda. Gasilnemu društvu iz Ormoža se je posrečilo preprečiti nadaljnje pustošenje.

* **Ukradeno kolo se je našlo.** Nedavno je bilo ukradeno g. Krofliču, mesarju v Celju, kolo. Sedaj je našel to ukradeno kolo neki hlapec v gozdu pri Škofji vasi. Kakor se sodi, je kolo ukradel kak mlad fant.

* **Samomor finančnega paznika.** V nekem seniku pri Sorici se je ustrelil s službeno puško Čedomir Lukič, rodom iz Valjeva, ki je bil prideljen finančni kontroli v Sorici nad Železniki. Vzrok obupnega čina ni znan.

* **Podtaknjen požar.** V Trbonjah nad Muto je nastal pri posestniku Jakobu Uršniku požar, ki je uničil hišo in gospodarsko poslopje. Le s težavo so rešili živino. Domneva se, da je ogenj podtaknila zlobna roka.

* **Pozor, krojači, šivilje in nešivilje!** Zasebni krojni tečaj za prirobovanje in izdelovanje kro-

Nekaj navodil za občinske volitve

Kdo je lahko izvoljen?

Za občinske odbornike in namestnike so lahko izvoljeni oni, ki so dopolnili 24. leto starosti in imajo v tisti občini volilno pravico. Vsi kandidati in namestniki morajo bivati redno v občini vsaj dve leti.

Kdo ne more biti izvoljen?

1.) Občinski nameščenci, dokler služijo. 2.) Uradniki onih oblastev, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo. 3.) Osebe, ki so ob začetku prve razgrnitve volilnih imenikov že dva mesca v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravomočna razsodba ali sodna poravnava. 4.) Osebe, ki so v zamudi s položitvijo računa o upravljanju njim izročene premoženja občine ali kakega občinskega zavoda. 5.) Za dobo treh let osebe, ki se brez zakonitega odklonilnega vzroka branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali ki pozneje mandat, ki so ga izrečno ali molče sprejele, odlože.

Kdo je izključen, da ne more biti izvoljen?

Izključeni so, da ne smejo biti izvoljeni: 1.) Oni, ki so obsojeni zaradi hudodelstva, dokler trajajo pravne posledice, združene z obsodbo. 2.) Oni, ki so obsojeni zaradi pregreška ali prestopka, storjenega iz koristoljublja (tatvina, poneverba, sleparstvo, oderušstvo), ali sicer nečastnih dejanj (beračenje, vlačugarstvo, zvodništvo), dokler ne minejo tri leta po prestani kazni ali zastarani kazni. 3.) Oni, ki so obsojeni zaradi pregreška zoper kazenskopravne določbe v varstvo volilne svobode, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni. 4.) Oni, ki prestajajo sodne kazni, in oni, ki so v prisilni delavnici ali pod policijskim nadzorstvom. 5.) Oni, ki so v konkurzu. 6.) Oni, ki so pod skrbstvom. 7.) Oni, ki so brez vladne dovolitve stopili v službo tuje države.

O kandidatnih listah.

Najpozneje v desetih dneh po razpoložitvi pravo močnih volilnih imenikov (ko pridejo

jev za gospode in dame! Pričetek novega tečaja je 16. t. m., za zamunike časa do 18. t. m. Kot član mednarodne francoske krojne šole imam na razpolago najmodernejše modele in kroj, ki je preizkušen. Za šivilje in dame, ki se žele izobraziti za samouporabo, je poseben lahko priučljiv sistem. Ker imamo svoj lasten pariški modni salon, ima vsak učenec tudi priliko praktično videti, kako se kroj šiva in preizkusi pri abnormalnih, grbavih itd. Učenci, ki so obiskovali tečaj, imajo pravico vsako leto 8 dni brezplačno obiskovati tečaj, tudi se jim na željo preskrbe službe krojačem za krojitelje, šiviljam pa šivanje na dom ali v hiše. Zunanjim učencem se preskrbita hrana in stanovanje. Učencem, ki ne morejo priti v Ljubljano, krojni pouk po pošti potom slovenskih učnih zvezkov. Informacije daje lastnik krojnega tečaja F. Potočnik, član mednarodne krojne akademije v Franciji, odlikovan na mednarodni krojni razstavi v Rimu z najvišjim odlikovanjem, Stari trg 19, Ljubljana.

Banko je odprl.

Miha: «Kje pa je vaš prijatelj, da ga ni več videti?»

Jaka: «Veste, on je odprl banko...»

Miha: «Tako? S čim pa, saj ni imel nikakega premoženja?»

Jaka: «No, seveda, s ponarejenim ključem.»

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kisla gobova juha. V treh litrih slane, malo okisane vode kuhaj kos čebule, malo popra in nekaj klinčkov. Istočasno praži osnažene gobe v sirovem maslu. Ko se gobe malo osušijo, potresi

namreč od sodišča potrjeni popravljeni imeniki), morajo stranke ali skupine volilcev predložiti glavarstvu kandidatne liste za volitve občinskih odbornikov in namestnikov. V razglasu o volitvah mora župan objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati kandidatne liste. Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem in z uradnim pečatom opremljenem obrazcu. Ta se dobi proti odškodnini pri županu, pri okrajnem glavarstvu in pri velikem županu.

Z izvirno kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč. Na prepisih kandidatnih list, za katere je tudi uporabi uradne obrazce, imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Na teh prepisih se morajo označiti samo imena predstavnikov in namestnikov liste.

Kandidatne liste za volitve občinskih odbornikov in namestnikov morajo biti izrečno označene za take in čitljivo svojeručno podpisane najmanj po toliko volilnih upravičencev, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. Vsak volilni upravičenec sme podpisati le eno kandidatno listo. Listo morajo podpisati vsi kandidati z opombo, da volitev po tej listi sprejmejo.

Na hrbtu obrazca kandidatne liste se podpisujejo, kakor rečeno, kandidati in namestniki le na enem izvodu. Na sprednji strani se izpolnijo z lepo pisavo vse liste. Vsak kandidat in namestnik mora, ko se podpiše, latnoročno pripisati besedo: sprejemem. Drugo je razvidno iz obrazca kandidatne liste.

Število odbornikov.

Občinski odbor sestoji v občinah: z manj kakor 500 prebivalci iz 7 odbornikov in 3 namestnikov; z manj kakor 1000 prebivalci iz 9 odbornikov in 4 namestnikov; z manj kakor 2000 prebivalci iz 17 odbornikov in 17 namestnikov; z manj kakor 5000 prebivalci iz 25 odbornikov in 25 namestnikov.

nanje dve žlici moke. Nato deni vse to v precejeno juho. Ko še malo prevre, razlepi v juho eno ali dve jajci ter prideni opečene koščke kruha.

Gobova juha s smetano. Osnažene gobe razreži ne predrobno, operi in popari. Deni v kozico dve žlici masti ali sirovega masla, drobno zrezane čebule, ko ta zarumeni, strtega česna, zelene peteršilja in gobe, nato pusti vreti, da bodo gobe popile mokroto, ki so jo dale iz sebe; potem jih potresi z moko, zalij z zelenjavno juho, osoli in malo okisaj. Malo časa, preden daš juho na mizo, prideni malo kisle smetane in pusti, da še nekoliko prevre ter daj ajdove žgance ali oprazene žemlje poleg na mizo.

Praktični nasveti

Madeže od apna spravimo iz obleke s cunjico, namočeno v kisu. To se mora zgoditi takoj, ko se je obleka onesnažila z apnom, sicer se apno preveč ujé v blago. Nato se madež še izpere s čisto vodo. — Apneni madeži na steklenih tablah ali šipah se dajo z vodo pomiti, če jih poprej zmočimo z močnim kisom ali pa jih obrišemo s cunjico, ko smo jo namočili v razredčeni solni kislini.

Bele madeže na predmetih, ki so barvani z oljnato barvo, odstranimo lahko s cigarnim pepelom. Pepel zmešamo z vodo v kašo in madež z njo pomazemo ter čez eno uro obrišemo. Če madež ne izgine, ponovimo še enkrat.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

UČINKI MODERNIH PROMETNIH SREDSTEV.

Nedvomno je, da so moderna prometna sredstva povzročila ogromen napredek človeštva. Najvažnejše in obenem najvidnejše so spremem-

Dne 7. maja izžrebane srečke državne razredne loterije

kupljene pri Zadrugi hranilnici, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

14.133, 14.124, 76.721, 100.729, 100.706, 5.711, 5.762, 5.797, 15.412, 15.455, 15.477, 18.175, 18.134, 30.946, 40.514, 40.572, 40.571, 53.458, 53.421, 53.441, 53.401, 53.402, 53.469, 66.628, 66.605, 66.631, 79.069, 79.019, 91.792, 91.745, 91.788, 91.730, 115.683, 9.711, 11.532, 20.873, 20.860, 23.467, 23.482, 23.455, 34.177, 47.725, 48.531, 59.302, 71.802, 71.804, 83.228, 83.298, 83.300, 86.387, 96.990, 96.955, 111.120, 111.126, 120.166, 120.135, 120.190, 78.185, 78.177, 78.180, 9.123, 9.149, 48.628, 48.662, 70.442, 70.403, 70.429, 70.425, 95.850, 95.833, 95.852, 111.726, 111.735, 111.784, 111.860, 111.888, 111.811, 121.592, 121.502, 34.765, 121.630, 121.649, 121.613, 121.679, 121.618, 47.120, 96.158, 121.592, 122.805, 78.309, 92.074.

Izplačevanje dobitkov od 15. junija do 28. septembra 1927.

be, ki so jih moderna prometna sredstva povzročila v gospodarstvu.

Blago se izmenjava tudi med takimi deželami, ki so bile dotlej daleč od vsakega prometa; v kulturnih deželah pa so promet znatno razširila. Kavo, čaj, začimbe in druge pridelke vročih krajev so mogli prej kupovati le najbogatejši ljudje, danes pa jih uživajo najširši sloji. Daleč na severu uživajo danes južno sadje iz dežel ob Sredozemskem morju in iz Male Azije, in to po razmeroma nizki ceni. Sveže morske ribe jedo danes stotine milj daleč od morja. Bavarsko pivo pijejo po vsem svetu. Američani pa nam pošiljajo goveje in svinjsko meso, ki lahko v cenah konkurira z domačim.

Premog, s katerim kurimo in iz katerega pridobivamo svetilni plin, petrolej, vse te danes nam neobhodno potrebne stvari, ki se prej zaradi njih velike teže niso mogle pošiljati v velike daljave, prevažajo danes železnice in parniki v uaj-oddaljene kraje ter na prekomorske obale, kjerkoli ljudje stanujejo. Človek živi danes neprimerno boljše in lažnejše, življenje mu nudi veliko več užitkov kot njegovim prednikom.

Kakor železnica in parobrod, tako služi trgovini tudi brzojav. Med stotinami milijonov telegramov, ki se pošiljajo po vsem svetu, je večina trgovske vsebine. Šele brzojav je ustvaril pravo svetovno trgovino.

Kolikega pomena je v trgovini brzojav, vidimo zlasti pri blagu, ki se prodaja in kupuje na debelo: pri bombažu, železu, petroleju, kavi in predvsem pri žitu. Opoldne vsakega dne n. pr. javi brzojav na borzi v Chicagu množino žita, ki je bilo istega dne prodano v Londonu in na drugih velikih tržiščih, in cene, ki so se zanj plačale. Po tem se ravna tudi tam cena, ki zopet vpliva na ceno drugih tržišč. Tako imajo tudi druge vrste blaga svoja središča, ki določajo ceno. S pomočjo brzojava se vrše med Evropo in Ameriko denarne transakcije s tako točnostjo, kot bi ločila ta dva dela sveta kaka reka, ne pa ogromno morje.

Pozabiti ne smemo dalje tudi tega, da so moderna prometna sredstva omogočila, izenačevati primanjkljaj in prebitke na živilih. Prej so pri neenakih žetvah v posameznih deželah imeli tu vsega preveč, tam pa so trpeli veliko pomanjkanje. Lakota, kakor so jo poznali v starih časih, danes ni več mogoča. Če so med zadnjo veliko vojno trpele nekatere dežele lakoto, niso bila temu vzrok prometna sredstva, temveč vse kaj drugega.

Z izenačenjem primanjkljaja in prebitka so se izenačile tudi cene. Seveda utegne to imeti tudi slabe posledice. Če pomislimo, da se z lahkoto prevažajo pridelki iz dežel, ki jih pridelujejo pod mnogo ugodnejšimi okoliščinami v velikanskih množinah, v dežele, kjer so za to neugodne razmere, si lahko predstavljamo, kako neugodno lahko nekatere dežele občutijo tako konkurenco. Vzemimo za primer žito, ki ga izvažata naša država in nekatere sosednje države. Kako lahko se zgodi,

da morejo te države kupiti žito n. pr. od Amerike po cenah, za katere ga mi ne moremo dati.

Moderna prometna sredstva pa pospešujejo tudi potovanje in izseljevanje. Zlasti se kaže ta vpliv v delavskem stanu. Delavci se vseljujejo v industrijska središča, kar ima za poljedelstvo slabe posledice, ker se s tem odtegujejo poljedelstvu delovne moči. Izseljevali so se ljudje tudi že pred železnico in parnikom, a ne v tolikih množinah kakor dandanes. Le pomislimo na one velike množice delovnega ljudstva, ki so se pred svetovno vojno izseljevale v Ameriko! Danes jih ne gre več toliko v Ameriko, ker je ta znatno omejila vseljevanje. V Severnoameriške Združene države se je od njih ustanovitve leta 1783. da danes vselilo nad 20 milijonov ljudi; temu priseljevanju se morajo Združene države zahvaliti za veliko bogastvo, ki je ondi nakopičeno.

Ogromne važnosti so moderna prometna sredstva za vojsko; kako hitro se izvrši mobilizacija, kako točen je dovoz živil, municije, kako izborna poročevalska služba.

Nadaljnji učinek modernih prometnih sredstev je hitra izmenjava misli s pomočjo pisem in časopisov. Pošta prevaža danes, in to večinoma po železnici, na dan več milijard pisem.

Da danes cveto letovišča, zdravilišča in kopališča, je v prvi vrsti zasluga železnic in parobrodov. Pa tudi ves ostali tujski promet so omogočila šele moderna prometna sredstva. Tujski promet je za nekatere dežele in države velik vir bogastva; omenimo n. pr. našo sosedo Italijo, ki ji prinašajo tujski vsako leto milijone in milijone.

Pa tudi veda se je obogatila z modernimi prometnimi sredstvi. Danes lahko potujemo po vsem svetu in vidimo razne narode in običaje. Ko je bilo treba speljati železnico čez visoka pogorja, so se stavile tehniški težke naloge. Treba je bilo graditi smeje mostove, skopati dolge predore ter premagati še mnogo in mnogo drugih težav. Tako so se tudi v tem oziru človeške skušnje pomnožile in obogatile.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

BOLFENSKO PISMO.

Spori med pristaši SKS. — Politika v gasilnem društvu. — Pred občinskimi volitvami. — Snujoča se organizacija SDS.

Sv. Bolfenk pri Središču, 9. maja.

Gospod urednik, najprej Vam naj omenim, da je ob času volitev v oblastno skupščino prišlo med tukajšnjimi pristaši SKS (radičevci) do razdora. Posledica tega je bila, da je SKS nazadovala kar za 30 glasov. Ljudje so se začudeno izpraševali, kako je to, da so radičevci doživeli tak polom. Celo naši klerikalci so se čudili temu porazu, kajti računali so, da bodo imeli z radičevci približno enako število glasov. Pa tudi SLS je nazadovala za 20 glasov, dočim smo mi demokratje zadovoljivo napredovali.

Temu radičevskemu polomu je kriva osebna medsebojna gonja, kakršno so gotovi ljudje hoteli zanesti tudi med nas, pa se jim je početje izjalovilo. Nekateri se sladkajo in se drže za pravičene, a za hrbiti grizejo.

Pri nas že nekaj let obstoji gasilno društvo, kamor so v zadnjem času zanesli politiko, ki sicer v takem človekoljubnem društvu nima kaj iskati. To vse se pod agilnim vodstvom bivšega načelnika g. Tomažiča ni dogajalo. G. Tomažič ima največ zaslug pri tem društvu, kar lahko potrди vsak društveni soustanovitelj. No, v zahvalo so ga izpodrinili. Navedenemu društvu se je nedavno prijavilo za redne člane več mož in fantov, toda nihče od njih ni bil sprejet, baje zaradi tega, ker so sami tomažičevci. Ali sta tej odklonitvi vzrok strah pred izgubo šarž in častihlepnost?

V nekaj tednih bomo imeli občinske volitve. V občini Vitan bodo vložene baje kar štiri kandidatne liste. Imenitno, kaj? To se bo občinarjem dobro godilo! Tudi tu gre za čast in slavo. Ako ne bi šlo za to, ne bi bilo toliko pehanja za županski stolček. Verjetno pa je, da bo ves ta trud zaman, ker sedanji župan je mož na mestu

in pretežna večina občanov je zadovoljna z njegovim županovanjem. Pravijo, da bodo nekateri še dolgo čakali na ta stolček, kar bo tudi prav.

Pri Sv. Bolfenku se bo v kratkem ustanovila krajevna organizacija SDS. Dan se bo še določil. Pozivamo vse napredno misleče može in mladeniče, ki ljubijo svojo domovino in svoj narod, naj vstopijo v naše napredne vrste ter podprejo naš pravičen boj proti našim nasprotnikom. Zapomnite si, da je le v napredni slogi moč! Naše vrste pa morajo biti poštene, častihlepnežev, sebičnežev in zgagarjev ne potrebujemo.

PISMO IZ BELGIJE

Eysden St. Barbe, 7. maja.

Prosim Vas, g. urednik, sprejmite tudi od nas Slovencev v daljnji Belgiji mal dopis v priljubljeno «Domovino», ki jo zelo radi čitamo, ker nam vsak teden prinaša mnogo novic iz naše ljube domovine. Tukaj je mnogo Slovencev zaposlenih pri rudokopu. Naši rojaki uživajo med Belgijci sloves dobrih delavcev. Imamo tudi svoje pevsko društvo, bolniško blagajno in slovensko kuhinjo, kantino Wallner, kjer se pripravljajo jedila po našem okusu.

Naš kraj leži v ravnini in je prav prijazen. Nahajamo se v veliki koloniji, kjer se vsako leto sezida čez 50 novih hiš, kajti industrija se vedno bolj širi. Zato tudi delavcev navadno vedno primanjkuje.

Citali smo v časopisu, da namerava več Slovencev iti v inozemstvo za delom. Kdor se hoče potruditi, pride lahko brez stroškov sem v Belgijo. Mora jih biti najmanj 50 mož skupaj, da pride potem zastopnik od tukaj v Jugoslavijo ponje in plača vožnjo do sem. Biti pa morajo samec brez družin, ker za družine še niso gotova letošnja stanovanja. Mislimo, da bi bili tukaj vsi zadovoljni s plačo in hrano. Kdor želi natančnejših pojasnil, naj se obrne na naslov: Directeur du grand bureau, Eysden St. Barbe, Limburg, Belgien. Piše se nemški ali francoski.

Končno pošiljamo g. uredniku in vsem drugim čitateljem in čitateljicam «Domovine» srčne pozdrave: kantiner Alojzij Wallner (Poljčane), Ivanka Wallnerjeva, rojena Fakinova (Sv. Križ pri Litiji), Ivan Grčar (Dole pri Litiji), Franc Kumperger (Šmarje pri Jelšah), Jurij Strah, Ivan Kos, Jakob Skale (vsi Poljčane) in več drugih. Pa še drugič kaj!

ZANIMIVOSTI

KJE DOČAKAJO LJUDJE NAJVIŠJO STAROST.

Pravijo, da ljudje najdalje žive v toplih pokrajinah, toda dejstva govore drugače. Bolgarija, ki ni tako topla kakor Grčija, ima petkrat toliko po sto let starih prebivalcev. Tudi hladnejša Nemčija jih ima več kakor toplejša Francija. Zanimivo je, da ima Švica, kamor se zatekajo vsi zdravja željni bogatini, samo šest po sto let starih ljudi. V skandinavskih državah je sto let star človek redek pojav, dočim jih ima Španija okoli štiri sto. Ko je Španija nameravala dati pokojnine najstarejšim prebivalcem vsakega kraja, so se uradniki začudili velikemu številu onih, ki so zahtevali pokojnino. V Valenciji so naleteli na zidarja, ki je bil 136 let star.

Posebno zdrava dežela je Irska. Pred par leti je tam umrl neki Stuart, star 120 let. Južna obala Anglije je v zdravstvenem oziru na boljšem glasu kakor severna. Mesto Brighton ima povprečno vedno tri ali štiri stoletnike. Polotok Portland pa je od cele Anglije najbolj zdrav kraj. Tamošnji zrak je čist, ljudstvo živi preprosto in je zelo zmerno v pijači. Prebivalcev ima 13.000 in povprečna starost na ondotnem pokopališču pokopanih je 81 let. Portlandci so visoko raščeni ljudje in baje potomci Feničanov, ki so se tu prvi naselili pred 2000 leti.

Najzdravejši kraj v Franciji je vasica Aumone. Samo petdeset prebivalcev ima, toda med temi je dvajset takih, ki so stari nad 80 let.

Samo en kraj v Evropi je še, ki se lahko meri s to vasjo, in sicer španska vas Cobena. V tej vasi osem let niso imeli nobenega mrliča. Tudi boleznij je bilo tako malo, da je tamošnji zdravnik obupal in se preselil drugam. Tudi mrliški oglednik je odpovedal službo.

Za najzdravejši kraj na svetu smatrajo Denver v Coloradi. Od 365 dni jih je imel lani samo devet brez solnca. Obilje solčnih žarkov in pa suh gorski zrak povzročata, da je to tako silno zdrav kraj. Tu se zdravijo tuberkulozni in drugi bolniki, le oni s srčnimi hibami ne prenesejo tamošnjega podnebja. Nekateri otoki v Pacifiku so posebno zdravi, med vsemi najbolj Pitcairn, na katerem ne poznajo bolezni raka.

Dejstva pokazujejo, da dočakajo ljudje najvišjo starost tam, kjer so doma zmernost, treznost in red, ako podnebje le kolikor toliko odgovarja zdravstvenim zahtevam. Dognano je tudi, da le redek pijanec doseže visoko starost.

ŽRTVE LEPE TURŠKE PRINCESE.

Turški princ Abdul Kadir in njegova lepa žena Medžidija sta bila skupno z ostalo sultanovo rodbino izgnana iz Carigrada ter se naselila v madžarski prestolici Budimpešti. Princ in princesa ne živita baš v lepi slogi in princ napenja vse sile, da bi se žene znebil. Ta ne nasprotuje razporoki, zahteva pa tako veliko odpravnino, da ji je princ ne more odšteti. Tožita se že celo leto in javnost razburja od časa do časa nove senzacije iz te bitke, ker sta oba v svojih bojnih sredstvih precej neobzirna.

Mlada in lepa princesa, ki ima plave lase, se je nedavno odločila izdati spomine o dogodkih na dvoru in v haremu zadnjih sultanov. Princesa se je sporazumela z madžarskim pisateljem Persianom, ki ji je poiskal založnika in kateremu je nato dan za dnem narekovala svoje spomine. V tem vsakodnevnem občevanju se je Persian zaljubil v princeso. Ta je sicer odklanjala njegovo ljubezen, ni pa odklanjala njegovega denarja, ki ga ji je dajal nesrečni zaljubljenec.

To je šlo tako dolgo, dokler ni Persian popolnoma obubožal. Ko ni vedel več, ne kod ne kam, se je zastrupil. Že nezavestnega so prepeljali v bolnico, kjer ga upajo še rešiti. V bolnici ga je tudi obiskala Medžidija, ki ga kljub temu še ni vzljubila.

Persian je že četrta budimpeštanska žrtev lepe princese. Prva žrtev je bil madžarski tajnik princea Kadirja, ki se je smrtno zaljubil v Medžidijo in se radi nje ustrelil. Drugi je bil neki budimpeštanski športnik, ki si je nakopal radi nje štiri dvoboje in bil v zadnjem težko ranjen, tretji pa neki odvetnik, ki je hotel princeso poročiti, a ga je tudi odklonila. Pravijo, da Persian še ni zadnja žrtev, ker se zbira okrog Medžidije velik krog zaljubljenih možakov, ki si na vse načine prizadevajo doseči naklonjenost trdovratne Turkinje.

NAPAD UPORNIKOV NA VLAK V MEHIKI.

Okrog 500 razbojnikov pod vodstvom treh duhovnikov pobilo 50 vojakov in blizu 200 potnikov.

O strašnem razbojniškem napadu na vlak v Mehiki smo na kratko že poročali. Iz ameriških listov, ki smo jih prejeli te dni in ki prinašajo podrobnejši opis dogodka, povzemamo:

V kraju La Barca v Mehiki je bilo izvršeno 19. aprila zvečer nezaslišano grozodejstvo, ki nima primera v zgodovini mehiških uporniških in roparskih bojev. Okrog 500 protivladnih upornikov, ki so jih vodili katoliški duhovniki Vega, Pedroza in Angulo ter odvetnik Loza, komisar tako zvane Lige za obrambo verske svobode, je napadlo vlak, ki je vozil iz Guadalajare v Mehiko, glavno mesto mehiške republike. Uporniki so razdrli tir, da so ustavili vlak, nakar so začeli z obeh strani streljati v vagono, v katerih se je nahajalo okrog 500 potnikov in vojaška straža 50 mož. Tri ure so vojaki branili vlak in so bili pobiti vsi do zadnjega moža.

Razbojniki so nato s potniki natrpale vagono zaprli, od zunaj polili s petrolejem in zažgali. Bil je strašen prizor. Možje, žene in otroci so

Schichtovo

terpentinovo milo

svojimi 7 odlikami

Prva odlika:

Terpentin v milu.

Terpentin odpravi lahko in temeljito vsako nesnago, posebno pa madeže, znoj, saje itd.

- 1.) Terpentin v milu.
- 2.) Velik in priročen kos.
- 3.) Prijeten duh.
- 4.) Slike iz pravljice za izrezati.
- 5.) Milo je v zavitku.
- 6.) Svetla barva.
- 7.) Razkuženje perila.

132

skakali skozi okna iz gorečih vozov, toda pobesneli klerikalni tolovaji so jih pobijali s puškimi kopiti. V strašni zmešnjavi je mnogo potnikov ušlo, a okrog 150 do 200 oseb obojega spola, odraslih in otrok, je bilo deloma pobitih, deloma pa so živi zgoreli. Razbojnikov ni ganilo niti pretresljivo plakanje otrok.

Med mrtvimi je bila tudi najstarejša hči bivšega mehiškega predsednika Obrégona. Bila je ustreljena, ko je skočila skozi okno gorečega vagona. V celem sta ostala nedotaknjena samo dva vagona, v katerih tudi ni bil nihče ranjen. Tudi od Američanov ni bil nihče ranjen ali ubit.

Oblastva, ki so bila o strašnem dogodku obveščena po nekem potniku, ki je ušel tolovajem, so takoj poslala na lice mesta vojaško pomoč. Ko pa so vojaki prispeli do napadenega vlaka, razbojnikov že ni bilo nikjer več.

General Jaime Carillo, ki je bil takoj po dogodku sam na kraju grozodejstva ter je zaslišal vse priče, je podal mehiškemu predsedniku Callesu obsežno uradno poročilo, v katerem zlasti poudarja, da so klerikalni roparji pod vodstvom duhovnikov polivali s petrolejem vagona in pobijali one, ki so se hoteli rešiti iz vagonov. General je poslal v Yurecuaro 26 ranjencev, od katerih so trije umrli med potjo.

O tem strašnem zločinu poroča vse ameriško časopisje z velikim ogorčenjem. Kristus pač ni nikdar rekel, da se mora borba za katoliško cerkev vršiti s takimi sredstvi, ki jih niso zmožni niti poganski divjaki. S takimi zločini proti svobodomiselni mehiški vladi si mehiški klerikalci ne bodo priborili simpatij ostalega sveta.

× **Smrt belega zamorca.** V Glasgowu je nedavno umrl zamorec Eugene Clark, ki je pred leti vzbudil veliko pozornost zaradi tega, ker se je njegova črna koža nenadoma izpremenila v belo. Mnogo zdravnikov je takrat proučevalo ta pojav, katerega vzrok pa niso mogli raztolmačiti.

× **Deset let brez spanja** V Vjatki na Ruskem je pred dnevi umrl mož, ki je živel celih deset let brez spanja. Pisal se je Bubinov in je bil po poklicu advokat. Med vojno so ga poslali na fronto, kjer je bil ranjen v glavo. Rana je bila težka in je prinesla Bubinovu nespečnost, s katero se je boril deset let. V začetku ni čutil Bubinov nobene posebne spremembe. Živel je kakor drugi ljudje, delal podnevi, počival ponoči. Le tu in tam je za nekaj hipov zatisnil oko in zadremal. Potem se je zbudil in bedel do jutranje zore. Ščasoma pa je začelo advokatovo telo zaradi nespečnosti pešati in propadati. Advokat je hodil od zdravnika do zdravnika, jemal zdravila in pešal naprej. Kadar je vzel najmočnejšo količino zdravil, je spal kvečjemu dve uri. Toda po takem počitku je ustal ves truden, ker se mu je strup razlezel po telesu ter ga omamljal. Zdravniki, ki so nad Bubinom že izgubili sleherno upanje, so

se naposled zatekli k masazi glave. Na ta način so ga še nekoliko časa držali pri življenju. Trajno pa tudi to sredstvo ni imelo uspeha. Advokata se je lotila tolika zbitost, da je od velike slabosti v strašnih mukah izdihnil.

× **Strašna borba z morilecem.** Okraj Montmorency v Parizu, kjer ima večina pariških bogatinov svoje vile, je bil v nedeljo pozorišče krvave žaloigre, ki je zahtevala tri žrtve. Neki ključavničar je imel ljubavno razmerje z neko usmiljenko Rdečega križa. Ko pa je usmiljenka izvedela, da je ključavničar oženjen in vrhu tega še oče nedoletnega otroka, je ljubimca odslovila. Zavrnjenec se je v nedeljo pojavil v stanovanju usmiljenke in jo ustrelil. Morilec je nato pobegnil. Ko sta ga dva detektiva izsledila in skušala aretirati, je enega ustrelil, a drugega smrtonovarno rani. Močan oddelek policije je nato obkolil morilčevo bivališče. Morilec pa se ni vdal, marveč je streljal na vsakogar, ki se mu je bližal. Šele po večurni borbi, ko je zločinca pošlo strelivo, ga je policija ukrotila. Ko so zvezanega morilca vodili po ulicah, ga je hotela razjarjena množica ubiti. Policija je morala napeti vse sile, da je ljudsko sodbo preprečila.

× **Aretacija nagnusnega zločinca v Rimu.** Od leta 1924. pa do marca leta 1927. je bilo v Rimu posiljenih in umorjenih več nedoletnih deklic, toda policija živinskega zločinca ni mogla izslediti. Te dni se je pa po Rimu bliskoma raznesla vest, da je policiji uspelo morilca razkrižati, in sicer v osebi 38letnega agenta Girolimonia. Girolimoni je tip propadlega človeka. Na skrajno pretkan način se je znal s slaščicami in igračkami dobrikati mladim deklicam in jih ujeti v svoje mreže. Pred dnevi pa ga je doletela zaslužena kazen. Ustavil se je s svojim avtomobilom, pred stanovanjem nekega inženjerja ter se pričel dobrikati neki 12letni deklici. Nato je skušal otroka zgrabiti v avtomobil in ker se je deklica upirala, jo je hotel nasilno odvesti. Njegova nakana pa se ni posrečila, kajti deklica se mu je iztrgala iz rok in začela klicati na pomoč. Girolimoni je skočil v avto ter se v divjem diru odpeljal. Prizor so iz daljave opazovali policijski agenti in dva dni kasneje je bil morilec aretiran. Pri zaslišanju je z nesramno drznostjo odklanjal vsak odgovor. Policija je kljub temu ugotovila, da je imel morilec v Rimu več stanovanj. Girolimoni je bil zelo previden ter se je često preoblačil. Trupla umorjenih deklic je zakopaval zunaj mesta.

Listnica uredništva

Sv. Ana na Krembergu. Proti tiskovnemu zakonu.

Babno polje. Ni za tisk. Tiskovni zakon bi se razjokal nad Vašim dopisom.

Laško - Marija Gradee. Žal, proti tiskovnemu zakonu.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Nesporazum.

Gospod Marko Hlačon je na potovanju zbolel in brzojavil svoji boljši polovici: «Ležim z angino v postelji. Zato, se bom vrnil šele v dveh dneh!»

Gospa Jera Hlačonova je brzojavko slabo razumela in mu je odgovorila: «Vrzi tisto žensko takoj iz postelje in se nemudoma vrni!»

Dajala sta se.

Avguštin Pečka, doma iz Ptuja, se je baš vrnil s Šmarne gore. Prijatelj, ki ga je čakal, ga je hotel malo podražiti, češ: «O, saj vemo, po kaj hodiš na Šmarno goro. Po pamet!»

«Res je, po pamet sem šel. Če bi šel po nemnost, bi ostal kar pri tebi!»

Cepljenje ne pomaga.

V Petelinji vasi so razpravljali o pomenu cepjenja otrok proti kozam. Eni so hvalili, drugi grajali. Končno pa se oglasi priletna ženica: «Jaz pa pravim, da nič ne pomaga. Naše Roze sintek je teden dni potem, ko je bil cepljen, padel s kozolca in je bil takoj mrtev.»

Zvit sodnik.

Sodnik je poklical izvoščeka, naj ga pelje do kavarne. Ko je izvošček zahteval za vožnjo 20 dinarjev, ga je sodnik strogo vprašal: «Ali morete priseči, da ste res toliko zaslužili?»

Voznik je pritrdil.

«Dobro,» je rekel sodnik, «jaz sem višja uradna oseba ter vas bom na mestu zaprisegel.»

Po teh besedah je potegnil sodnik iz žepa zakonik in narekoval prisego, nato pa dal izvoščku osem dinarjev, rekoč: «Dvanajst dinarjev je za prisego.»

Ugodna prilika!

Kdor hoče svoj denar najvarneje in najplodonosneje naložiti,

naj kupi lepi, mladi, bukovi in smrekovi gozd, goden deloma že za sekanje, ki obsega 18 hektarov in 50 arov, četrt ure oddaljen od okrajne ceste in eno uro od kolodvora, za kupno ceno 45.000 Din. Istantem se proda prvovrsten travnik, ki meri 96 arov, in da v najem nanovo postavljena baraka za seno in hlev ob okrajni cesti za 16.000 Din.

Oglasite se pri

ANTONU KRAGLU

gostilničarju in mesarju v SEVNICI OB SAVI.

136

DOKO SPOMLADANSKE ODPRODAJE

„DOKO“ čevljev, ki se dobivajo samo v trgovini Iv. Čarman v Prešernovi ulici št. 9, dvorišče, in ki slovijo po vsej Sloveniji kot naj-najlepši, najtrpežnejši in najcenejši izdelek, naj

ne zamudi nihče!

Razlika.

Parček vpraša v gozdu kmetovalca, kako da-leč je še do Zabaj vasi.

Kmetovalec: «Veste, to ni vseeno. Če ste poročeni, boste prišli tja čez pol ure, če pa še niste, boste potrebovali dve uri...»

V nepremišljeni naglici...

Profesor na dekliški šoli je opazil, da so učenke med njegovim predavanjem dremale. Ves razdražen jih je začel oštevati:

«Spite lahko, pri komur hočete, ampak pri meni ne boste spale...»

Pretežko vprašanje.

V šolo je prišel nadzornik in učitelj je stavil učencem vprašanja: «No, Janez, povej, kdo je tvoj oče?»

Janezek molči. Nadzornik vidi, da ne ve odgovora in naroči učitelju: «Dajte dečku kako lažje vprašanje.»

Nepopoljšljiv dolžnik.

Janez: «Kolikokrat pa naj še pridem zaradi te nezatne vsote, ki mi jo dolgujete že celo večnost? Določite vendar enkrat sami dan, kdaj naj pridem!»

Jurij: «Kdaj bi vam bilo najljubše?»

Janez: «V nedeljo.»

Jurij: «No, prav, torej pridite vsako nedeljo.»

Uganil je.

Profesor: «Kaj je potrebno pri oporoki?»

Dijak: «Mrliš in premoženje.»

Pomilujejo ga.

Matija (na shodu): «Zakaj vsi tako buljijo v onega moža v prvi klopi?»

Martin: «Ker je njegova žena pravkar imela štiri ure dolg govor.»

Jo že pozna.

Služkinja (gospodarju): «Gospa pravi, da bo v dveh minutah oblečena.»

Gospodar: «Potem pa me pokličite čez eno uro.»

Zvižaja.

Urša: «Ne razumem, kako dobiš vedno toliko denarja od svojega moža.»

Špela: «To je popolnoma lahko. Rečem mu samo, da grem nazaj k staršem in on mi takoj dá denar za vožnjo.»

Stara riba.

Ožbovt pride v gostilno in si naroči postrv. Čez nekaj časa opazi natakara, da Ožbovt živahno govori z ribo. Gostje se spogledujejo in slednjič pristopi gostilničar in vpraša Ožbovta: «Kaj pa tako govorite z ribo?»

«Dober dan, riba, sem rekel, odkod pa prideš? Iz Savinje,» odgovori riba. «Kaj pa je novega ob Savinji?» jo zopet vprašam. «Kaj me to vprašate? V tej gostilni sem že mesec dni.»

Skrivnostna beseda.

Miha: «Dober dan, Jaka, kaj se držiš tako čemerno?»

Jaka: «Strašno sem razburjen. Včeraj sem se pogovarjal s svojo ženo, pa sem rabil neko besedo, ki ji ni bila prav. Od tedaj pa ona ne govori z menoj nobene besede več.»

Miha: «O, ti si srečen med srečnimi. Kakšna pa je bila tista beseda?»

MALI OGLASI

Najboljša kosa sveta za 18 Din.

dokler traja zaloga pri Fr. Stupici, trgovcu z železnino in kmetijskimi stroji v Ljubljani. 131

Sube borovnice

za zdravljenje želodčnih in črevesnih bolezni nudi po 20 Din kilogram «Brezalkoholna produkcija» v Ljubljani, Poljanski nasip 10. 125

Razno manufakturno blago 129

za moške in ženske obleke kupite po zelo znižani ceni, prav tako tudi svilene in polsvilene rute, katere prodajam zaradi prevelike zaloge pod ceno. — Tvrdba Anton Savnik, Škofja Loka.

Ženitna ponudba.

Vdovec, star 65 let, zdrav in čvrst, brez otrok, z obrtjo, želi znanja z žensko od 38 let naprej v svrhu ženitve. Želi se malo posestvo ali primerno premoženje. Vdove niso izključene. — Naslov pove upravništvo «Domovine». 128

Zemljišče za stavbo 130

vinograd, gozdni deli in vršina naprodaj. — Žibert, Mostec pri Brežicah.

Čitateljem „Domovine“ se priporoča znano domače podjetje

pri „**ČEŠNIKU**“
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica.

Velika zaloga pomladanskega in letnega blaga za ženske in moške obleke.

Največja izbira novih svilnatih rut in šerp.

Pri nakupu baljšča se priporoča ženinom in nevestam.

V zalogi samo češko in angleško blago.

Postrežba poštena! 82

„Kalefluid“

D. Kaleničenko

Pomiljuje in ojačuje vse elemente človeškega organizma. Vrača moč in zdravje. Regulira delovanje vseh organov in žlez. Raztvorja in odstranjuje mokračno kislino in druge strupe iz organizma. Regulira cirkulacijo krvi, delovanje srca, možgan, jeter, črevesa in živcev. Ojačuje prebavo in s tem podaljšuje dobo aktivnega dela in človeškega življenja. Kalefluid ozdravi vse vrste živčnih in artrijskih bolezni: nevralgijo, histerijo, arteriosklerozo, nevralgijo, protin, revmatizem, slabokrvnost itd. Kalefluid prodajajo po vseh lekarnah in drogerijah. Brezplačno razpošljamo brošuro «Pota za duševni in fizični preporod».

Obračajte se na

Beograd, Katičeva ul. 1. Lit. d. Miloš Marković. 134

Transmisijo

127

potrebujem. Lahko je že stara, samo da je še uporabna za moj mlin. Gnala bi dva mlinska kamna. Kupim takoj. — Naslov pove uprava «Domovine».

Posestvo

126

prodam ali dam v najem, obstoječe iz hišice z dvema sobama, kuhinjo in dvema kletmi, nadalje iz hleva za kravo in iz dveh svinjakov. Zraven je tudi majhen vinograd in vrt. Cena 25.000 Din. Posestvo je pripravno za kakega obrtnika ali penzionista. Pojasnila daje Martin P e č n i k, Silovec, p. Sromlje pri Brežicah.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

122

Gosp. dr. I. Rahtjevu

Beograd, Kosovska ulica 43.

Spoštovani gospod! Kakor Vam je znano, sem se že do sedaj na Vas obračal in priporočal Vaše zdravilo proti revmatizmu «Radio Balsamika». Zdravilo sem uporabljal za lice. Rezultat je bil izvrsten, tako da so bolečine prešle že po treh do štirih masažah za vedno. Pri tej priliki mi pošljite dve steklenici «Radio Balsamika». To so naročili moji prijatelji po meni ter Vas lepo prosim, da pošljite takoj odpošljete. Gospod, Vi ste s svojo rešilno iznajdbo storili človeštvu neprecenljivo uslugo, tako, da se do sedaj neozdravljive bolezni ozdravijo že v treh do štirih dneh.

Prejmite izraz mojega globokega spoštovanja, Arandjelovac, 16. aprila 1927.

Bogomir Lazarevič

zvanilnik sreza Jaseničkog.

Zdravilo „**RADIO-BALSAMIKA**“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „**RADIO-BALSAMIKA**“ dr. I. Rahtjeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

prporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Centki franko

Ako hočete biti lepi

ako se hočete veseliti nad svojim dobro negovanim licem, svojimi rokami in svojimi vedno lepše postajajočimi lasmi, uporabljajte tudi Vi, kot mi:

Fellerjeva mila zdravja in lepote z marke „Elsa“, najplemenitejše kakovosti, ki vsebujejo medicinsko-preizkušene, dobro delujoče sestavine, ki se opijejo v koži in jo oplemenjujejo. Poizkusite eukrat:

Elsa lilijno mlečno mila
Elsa rumenjakovo mila
Elsa glicerinsko mila
Elsa boraksovo mila
Elsa katranske mila
Elsa mila za britje
in nikdar ne boste hoteli uporabljati drugega mila.
Za poizkus 5 kosov Elsa-mila že z zavojnico in poštnino vred 52 Din.

Fellerjeva kavkaška pomada „Elsa“ za obraz in nogo kože. Ona Vam ohrani mladost in lepoto, gladi gube na koži in jo dela gibko, barvunasto-mehko. Strmeli boste, kako hitro Vam gineje pege, mozolci, sojedci, razpokana in rdeča mesta.

Fellerjeva mekana „Elsa“ pomada za rast las zabranjuje ispadanje las, prerano osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhke lase, mehke, gibke, in pospešuje rast las.
Za poizkus 2 lončka eue ali po 1 lonček od obeh pomad z zavojnico in poštnino vred 48 Din.

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se pri povzetju poštnina zvlia za 10 Din.

Naročila je nasloviti razločno takole

Eugen V. Feller, lekarnar, Danja Stabiova, Eisatry 360 (Hrvatka).